

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΑ΄ • ΤΕΥΧΟΣ 6 • ΙΟΥΝΙΟΣ 2005

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247

Διεύθυνση Διαδικτύου της Έκκλησίας
<http://www.ecclesia.gr>
Ηλεκτρονική διεύθυνση :
e-mail: contact@ecclesia.gr
e-mail «Έφημερίων»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης
Έλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

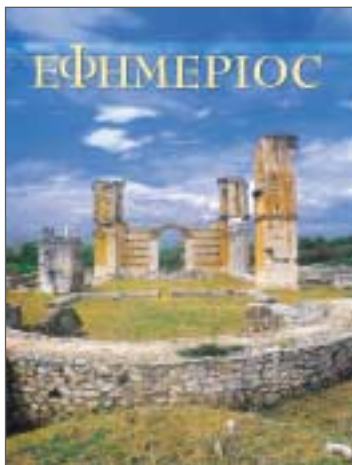
υπό του Κλάδου Έκδόσεων
της Μορφωτικής και Έπικοινωνιακής
Υπηρεσίας της Έκκλησίας της Ελλάδος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
Ο Αρχιγραμματέυς της Ί. Συνόδου
Έπίσκοπος Χριστιανουπόλεως Σεραφείμ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Λίτσα Ί. Χατζηφώτη

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Ί. Μ. Χατζηφώτης

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ -
ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ-ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3661200, Fax: 210 3617791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έπισκοπικά Γράμματα

Μητροπολίτου Άχελώουσελ. 3

Τὰ ὄρια τῆς ἐλευθερίας τῆς τέχνης

Μ. Γ. Βαρβούνησελ. 4-5

Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θα Συμβούνσελ. 6-9

Ἡ Ἐλευσις τοῦ Παναγίου Πνεύματος (Β')

Μητροπολίτου Καισαριανῆςσελ. 10-11

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης περὶ
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος

Ν. Κ. Δρατσέλλασελ. 12-13

Ὁ Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ

Μακ. Αρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου .σελ. 14-16

Ποιμαντικές Προοπτικές
γιὰ τὸ γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια

Α. Μ. Σταυροπούλουσελ. 17-19

Ἀποτύπωση ἔρευνας σὲ μελλοντομφοῦς
τῆς Ί. Μ. Φθιώτιδος βάσει ἐρωτηματολογίου

Τριαντάφυλλου Κ. Μπολτέτσουσελ. 20-23

Τὸ αὐτιστικὸ ἀναλόγιο

Πρωτοπρσβύτερου κ. Βασιλείου Θερμοῦ .σελ. 24

Ἀρχιμανδρίτης Ἰωσήφ Μάντηςσελ. 25-26

Εἰδήσεις καὶ Σχόλια

Κωνσταντίνου Χολέβασελ. 27-28

Ἰδέες - Προτάσεις - Προτιμήσειςσελ. 29

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ:

Ἀρχιμ. Γεωργίου Χρυσοστόμουσελ. 30

Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπασελ. 31

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Τὰ ερείπια τῆς βασιλικῆς Β στὴν ἀρχαία ἀγορὰ τῶν Φιλιππῶν, τῆς σπουδαιότερης πόλης στὴν περιοχή αὐτὴ τῆς Μακεδονίας, τὴν ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία τὴν ἐπισκέφθηκε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἐδῶ ἰδρύθηκε ἡ πρώτη χριστιανικὴ κοινότητα στὴν Εὐρώπη, βαπτίσθηκε πρώτη ἡ Λυδία ἡ πορφύροπωλις καὶ θεραπεύτηκε ἡ δούλη μὲ τὸ «μαντικὸ πνεῦμα». Πλούσια πόλη μὲ εὐφορο καὶ χρυσοφόρο ἔδαφος. Ἐντυπωσιακὴ στὴ σημερινὴ τῆς μορφὴ γιὰ τὰ πολυάριθμα ἀρχαία ερείπιά της, ἀνάμεσα στὰ ὁποία ξεχωρίζει τὸ παλαιοχριστιανικὸ μνημεῖο τῆς φωτογραφίας. Ἀναφορὰ καὶ ὑπενθύμηση τοῦ ἔργου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τῆς παρουσίας του στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο.

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Σέ ἀξίωσε ὁ Θεὸς καὶ ἔγινες ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς σοῦ ἐμπιστεύθηκε τὰ «πρόβατά του» (Ἰωάν. κα' 16).

Ἡ διαποίμανση τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἓνα εὐαίσθητο καὶ δύσκολο ἔργο. Διότι ἔχεις νὰ κάνεις ὄχι μὲ μὴ ἔλλογα πρόβατα, ἀλλὰ μὲ λογικὰ πρόβατα. Καὶ τὸ νὰ ποιμαίνεις «τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ» (Α' Πέτρ. β' 2) εἶναι «τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν» (Γρηγόριος Θεολόγος).

Στὸ ἔργο τῆς διαποίμανσης τοῦ ποιμνίου τῆς Ἐνορίας σου νὰ ἔχεις ὑπ' ὄψιν σου πάντοτε δύο ἀγιογραφικὰ κείμενα. Τὸ πρῶτο, εἶναι τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ (λδ' 2-10) καὶ τὸ δεύτερο, εἶναι ἡ διδαχὴ τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸν Καλὸ Ποιμένα (Ἰωάν. ι' 3-14).

Ἀπὸ τὴν μελέτη τῶν δύο αὐτῶν κειμένων, προκύπτουν τὰ ἐξῆς ἀρνητικὰ καὶ θετικὰ στοιχεῖα τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τοῦ Ἱερέα.

Προσπάθησε, κατ' ἀρχὴν, νὰ ἀποφεύγεις τὰ ἀρνητικὰ στοιχεῖα, ὅπως εἶναι ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ποιμνίου σου (Ἰεζ. στίχ. 1-3, Ἰωάν. στίχ. 10) καὶ ἡ ἀδιαφο-

ρία γιὰ τὴν πνευματικὴ ὑγεία καὶ ἀκεραιότητα τῶν ἐνοριτῶν σου, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀπομάκρυνσή τους ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ (Ἰεζ. 4-6, Ἰωάν. 12-13).

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ προέχει εἶναι ἡ καλλιέργεια τῶν θετικῶν στοιχείων τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου, ποὺ εἶναι: ἡ διαπροσωπικὴ ἐπικοινωνία, γνωριμία καὶ σχέση με τοὺς ἐνοριῖτες σου, ἡ ἀγωγή καὶ ἡ πνευματικὴ καθοδήγηση, καθὼς καὶ ἡ προσφορὰ ὑπηρεσιῶν, μέχρι θυσίας (Ἰωάν. 3-4, 9, 11, 14).

Πάνω ἀπ' ὅλα, νὰ ἔχεις πάντα μπροστά σου τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Καλοῦ Ποιμένα, τοῦ Κυρίου μας. Εἶναι τὸ ἀναντικατάστατο πρότυπο. Στὴν ὀρθόδοξη εἰκονογραφία ὀφείλουμε καὶ τὴν ὠραία εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ὡς Καλοῦ Ποιμένα. Φρόντισε νὰ ἀποκτήσεις μιὰ τέτοια εἰκόνα. Ἀνάρτησέ την στὸ δωμάτιό σου, στὸ Γραφεῖο σου. Νὰ τὴν ἀτενίζεις καθημερινά. Νὰ προσεύχεσαι μπροστά της. Ἐγὼ τὸ κάνω καὶ βρίσκω μεγάλη πνευματικὴ ὠφέλεια. Σοῦ συιστῶ νὰ τὸ κάνεις καὶ σὺ συχνά.

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς
† Ὁ Ἀ.Ε.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Μερόπης Πρέκα: ο Άγγελος της Ειρήνης.

Στην εφημερίδα «Τὸ Βῆμα», τὴν Κυριακὴ 29 Μαΐου 2005, ὁ κ. Ριχάρδος Σωμερίτης δημοσίευσε ἄρθρο ὑπὸ τὸν τίτλο «*Ἡ τέχνη στὸ ἐδώλιο*», ὅπου σχολιάζει τὴν παραπομπὴ σὲ δίκη τοῦ κ. Χρήστου Ἰωακειμίδη, ὀργανωτῆ τῆς ἐκθεσης Outlook, στὰ πλαίσια τῆς Πολιτιστικῆς Ὀλυμπιάδας, γιὰ τὴν ἐπιλογή πίνακα τοῦ Βέλγου ζωγράφου Τιερὶ ντε Κορντιέ, ποὺ εἰκόνιζε ἕναν σταυρὸ νὰ ὑβρίζεται καὶ νὰ βεβηλώνεται μὲ τὸν χειρότερο τρόπο. Ὁ κ. Σωμερίτης ἐπιχείρησε, στὸ ἄρθρο αὐτό, νὰ

Τὰ ὄρια τῆς ἐλευθερίας τῆς τέχνης

Τοῦ Μ. Γ. Βαρβούνη
Ἄναπλ. Καθηγητοῦ
τοῦ Πανεπιστημίου Θράκης

στηρίζει τὶς ἀπόψεις του γύρω ἀπὸ τὴν «ἐλευθερία τῆς τέχνης», ἐπιχειρηματολογώντας γιὰ τὸ πόσο σπουδαῖοι εἶναι τόσο ὁ ἐπιμελητὴς τῆς ἐκθεσης, ὅσο καὶ ὁ ζωγράφος, καὶ ἐπιτιθέμενος στοὺς μάρτυρες κατηγορίας, τὸν κ. Γ. Καρατζαφέρη καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτη π. Ἐπιφάνειο Οἰκονόμου.

Δὲν ἔθιξε ὁμῶς ὁ ἀρθρογράφος τὴν οὐσία τοῦ προβλήματος: ποιά εἶναι τὰ ὄρια τῆς ἐλευθερίας τῆς τέχνης, καὶ ποιὸί ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ αὐτοπεριορισμοὶ τῆς. Μὲ ἄλλα λόγια, δικαιοῦνται κάθε καλλιτέχνης, ὅσο σπουδαῖος κι ἂν εἶναι, νὰ προσβάλλει τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα τοῦ λαοῦ –ἢ ἀκόμη καὶ τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ μιᾶς χώρας– ὑβρίζοντας καὶ διαπομπεύοντας θρησκευτικὰ σύμβολα; Φανταστεῖτε τὶς ἀντιδράσεις τοῦ πολιτικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου ἂν στὸν πίνακα τοῦ Κορντιέ, καὶ στὴ θέση τοῦ σταυροῦ, ἦταν τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ἢ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ὁ Παρθενώνας, ἕνα ἀριστούργημα τῆς ἀρχαίας τέχνης ἢ τὸ σύμβολο κάποιου κόμματος, π.χ. ἕνα σφυροδρέπανο. Φανταστεῖτε ἀκόμη τὰ ρίγη ἱερῆς συγκινήσεως ποὺ θὰ καταλάμβαναν τὸν ἀρθρογράφο, ἂν στὴ θέση τοῦ σταυροῦ ἦταν λ.χ. μιὰ προτομὴ τοῦ Κάρλ Μάρξ ἢ ἕνας τόμος ἀπὸ τὸ «Κεφάλαιο».

Ἀναφέρω τὰ παραπάνω παραδείγματα, γιὰ νὰ δείξω ὅτι τὰ χριστιανικὰ σύμβολα, καὶ δι' αὐτῶν ὁ χριστιανισμὸς συλλήβδην, ὑφίστανται μιὰ διακριτικὴ ἀρνητικὴ μεταχείριση στὶς συνειδήσεις ὀρισμένων πνευματικῶν ἢ σκεπτομένων ἀνθρώπων τοῦ τόπου μας. Καὶ σὰς διαβεβαιῶ ὅτι τὸ ἴδιο θὰ ἀγανακτοῦσα σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ὑποθετικὲς αὐτὲς περι-

πτώσεις, ὅπως ἀγανάκτησα καὶ γιὰ τὴν φωτογραφία τοῦ βεβηλωμένου Κορανίου, ποὺ ἐμφανίστηκε, πρὶν λίγο καιρὸ, στὸν διεθνή τύπο. Οἱ πίστεις τῶν ἀνθρώπων, ποὺ σχηματοποιοῦνται στὰ κάθε εἶδους σύμβολα, εἶναι ἱερές καὶ ἀπαραβίαστες· κριτικὴ μπορεῖ νὰ ἀσκήσει ὁ καθένας σὲ θρησκευτές, φιλοσοφικά, ἰδεολογικά ἢ πολιτικά συστήματα, δὲν δικαιούται ὅμως, ἐν ὀνόματι αὐτῆς τῆς δῆθεν κριτικῆς, νὰ προσβάλλει βάνουσα τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα, τὴν πίστη, τὴν εὐλάβεια καὶ τὴν ἰδεολογικὴ συγκρότηση τῶν συνανθρώπων του.

Προσπαθώντας νὰ στηρίξει τὶς θέσεις του, ὁ κ. Σωμερίτης συγκρίνει τὴν περίπτωσή τοῦ ἐπίμαχου πίνακα τοῦ Κορντιέ μὲ τὰ δημοτικὰ τραγούδια τῆς ἀποκριᾶς –προϊόντα ὄχι ἐνὸς ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἐνὸς συνόλου, μιᾶς κοινότητας, προορισμένα γιὰ χρῆση σὲ συγκεκριμένο ἐθιμικὸ χρόνο, καὶ αὐστηρὰ ἀπαγορευμένα καὶ ἀποδοκιμαζόμενα ἔξω ἀπ’ αὐτὸν– καὶ μὲ τὸν πρόσφατο σάλο καὶ τὴ σκανδαλολογία στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ὁ.π., σ. Α15). Πρόκειται, φυσικά, γιὰ πράγματα ἀσύγκριτα. Εἶναι σὰν νὰ μᾶς λέγει, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ὅτι λόγω ὀρισμένων ἐπιόρκων δικαστῶν νομιμοποιούμεσθε νὰ καθυβρίζουμε καὶ νὰ διαπομπεύουμε τὴν δικαιοσύνη στὸ σύνολο τῆς, ἢ ὅτι λόγω κάποιων ἀνάξιων πολιτικῶν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ βεβηλώνουμε συλλήβδην τὸ δημοκρατικὸ μας πολίτευμα.

Εἶμαι ὁ τελευταῖος ποὺ θὰ ὑποστήριζε ὅτι παρόμοια ζητήματα λύνονται στὶς δικαστικὲς αἵθουσες, μπαίνω ὅμως στὸν πειρασμὸ νὰ ἀναρωτηθῶ ποιὸς ἄλλος πλὴν τῆς δικαιοσύνης, θὰ μπορούσε νὰ προστατεύσει τὴν ἀξιοπρέπεια, καὶ τὴν καλαισθησία ἀκόμη, τοῦ μέσου Ἑλληνα πολίτη, ὁ ὁποῖος πηγαίνοντας νὰ ἐπισκεφθεῖ μία ἐκθεση ἔργων τέχνης βρισκόταν μπροστὰ σὲ σκηνές πορνοδιαστροφικῆς βεβήλωσης θρησκευτικῶν συμβόλων. Καὶ ἀναρωτιέμαι ἐπίσης ἂν ὁ κ. Ἰωακειμίδης δὲν ὑπολόγισε ὅτι θὰ βρισκόταν καὶ ὀρισμένοι χριστιανοὶ νὰ νιώσουν προσβεβλημένοι ἀπὸ τὸν πίνακα αὐτό, τὸν ὁποῖο μεταξὺ ἄλλων ἐπέλεξε. Προχωρώντας μάλιστα τὸν συλλογισμό μου δὲν μπορῶ παρὰ νὰ θέσω καὶ ἓνα ἀκόμη κρίσιμο ἐρώτημα: ἂν ἡ ἐκθε-

ση περιλάμβανε πίνακα ποὺ βεβήλωνε σύμβολο ἄλλης θρησκείας, ὁ ἴδιος ὁ κ. Σωμερίτης δὲν θὰ ἔβρισκε εὐκαιρία νὰ ἐπιτεθεῖ στὴν «ὀρθόδοξη πλειοψηφία», ποὺ δὲν θὰ εἶχε προστατεύσει τὰ δίκαια τῶν «θρησκευτικῶν μειονοτήτων»; Ὁ δικαστικὸς δρόμος λοιπὸν φαντάζει, δυστυχῶς, μονόδρομος ἐκεῖ ποὺ λείπει ἡ εὐαισθησία καὶ ἡ διάκριση ἀπέναντι στὰ δίκαια καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ συνανθρώπου καὶ τοῦ συμπολίτη μας.

Τὸν κ. Ἰωακειμίδη ἢ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἐμπιστεύθηκε γιὰ νὰ διοργανώσει ἐκθεση μοντέρνας τέχνης, καὶ γι’ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ εἶναι προσεκτικότερος σὲ ζητήματα ποὺ ἄπτονται τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνείδησης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὅπως δὲ ποτε, τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἀριθμητικὸ· τὰ ἴδια θὰ ἴσχυαν ἂν ἔστω καὶ ἓνας χριστιανὸς ὑπῆρχε στὴν ἑλληνικὴ ἐπικράτεια, ὄχι τώρα ποὺ στὸν Χριστὸ πιστεύουν τὰ 99,5% τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Γιατί πρέπει ἢ πίστη τοῦ λαοῦ αὐτοῦ νὰ ὑβρίζεται διὰ τῶν συμβόλων τῆς; Μήπως καὶ ἡ ἐλευθερία ἐκφράσεως τοῦ κ. Τιερὶ ντὲ Κορντιέ δὲν φτάνει ὡς τὸ σημεῖο ποὺ ξεκινᾷ ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία τῶν συνανθρώπων καὶ συμπολιτῶν μας; Γιὰ μᾶς ποὺ ὁ σταυρὸς ἀποτελεῖ κομβικὸ σημεῖο τῆς ζωῆς μας εἶναι ἀδιανόητη τόση ὕβρις καὶ τέτοια βεβήλωση, τόσο μῖσος γιὰ Ἐκεῖνον ποὺ θυσιαζόμενος μόνον τὴν ἀγάπη θέλησε νὰ διδάξει.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν δὲν βρίσκεται στὸ ὅτι «ἀκραῖοι θρησκευόμενοι φανατικοὶ κύκλοι» προκαλοῦν διώξεις σὲ βάρος τῆς τέχνης, ὅπως θέλει νὰ τὸ παρουσιάσει ὁ κ. Σωμερίτης. Ἡ οὐσία εἶναι ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ τῆς χώρας μας, εἰρηνικά καὶ μὲ ἀγάπη, ζητοῦν προστασία ἔναντι βεβηλώσεων καὶ ὕβρεων, ποὺ προέρχονται ἀπὸ ἀκραῖες καὶ συμπλεγματικὲς ψυχικὲς καταστάσεις ὀρισμένων δῆθεν ἀνθρώπων τῆς τέχνης. Καὶ εἶναι στὸ πλαίσιο τῆς ἀγάπης αὐτῆς, ποὺ ὁ γράφων παρακαλεῖ καὶ προσεύχεται στὸν ἐπὶ Σταυροῦ ὑψωθέντα καὶ ἀναστάντα Κύριό μας νὰ φωτίζει ζωγράφους, διοργανωτὲς ἐκθέσεων καὶ κάθε εἶδους ὑποστηρικτὲς τέτοιων ἀντιλήψεων καὶ πρακτικῶν νὰ συναισθανθοῦν τὸ μέγεθος τοῦ διαπραχθέντος ἀποπήματος.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

«Έχει ο Θεός και ο Λαός Του»

Τη φωτογραφία και το κείμενο το βρήκαμε στο τ. 105/2005 του τριμηνιαίου δημοσιογραφικού όργανου της Π.Ε.Φ.Π. και το δημοσιεύουμε αυτούσιο συνυπογράφοντας και χωρίς άλλα λόγια, που θα ήταν στην προκειμένη περίπτωση... φτώχεια!

«Οικογένεια Ίερώς Θεόδωρου και Πρεσβυτέρας Εύδοξίας Ζώη, με 11 παιδιά, γεννημένα από 1988 έως 2003, Ν. Θεσπρωτίας. Άγνωστη ως τώρα μᾶς ήταν και αυτή ή υπερπολύτεκτη ώραία και ακριτική οικογένεια, γιατί από σεμνότητα και καλή αξιοπρέπεια δέν είχε ἐπικοινωνήσει με την Π.Ε.Φ.Π., στην

όποια τή συνέστησε ο θερμός φίλος και συνεργάτης στα Ίωάννινα κ. Κ. Σιχλιμύρης. Άν και με κάποια δυσκολία, ο π. Θεόδωρος «κάνοντας ύπακοή», ὅπως μᾶς εἶπε, ἔστειλε τήν ώραία αυτή οικογενειακή φωτογραφία, ἐξηγώντας μάλιστα ὅτι εἶναι ή μόνη που ἔχουν ως οικογένεια ὅλοι μαζί και ὅτι στο καροτσάκι διακρίνονται τὰ μικρότερα (Στράτος και Άλεξάνδρα).

«Και οἱ δυο γονεῖς εἴμαστε παιδιά Πολυτέκνων, ἀπό 9 ἐγώ και ἀπό 4 ή Πρεσβυτέρα. Η δική μας οικογένεια βέβαια εἶναι λίγο μεγάλη για τόν «κόσμο». Ὅμως μεγαλύτερη εἶναι ή Χάρη και ή Εὐλογία τοῦ Θεοῦ, που καταδέχεται και μᾶς χαρίζει υγεία, χαρά και ὅ,τι ἀγαθό, ἀλλ' «έν κόποις και μόχθοις». Εὐχαριστοῦμε τόν Πανάγαθο για ὅλα και Τόν παρακαλοῦμε να χαρίζει σε ὅλους μας και σ' ὅλο τόν κόσμο «τό ποθούμενο» (τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ)». Ὅπως μάθαμε, ο π. Θεόδωρος εἶναι δραστήριος, με ζήλο, ποιμαντική και ἱεραποστολική δράση, και γι' αὐτό ο Σεβασμ. Μητροπολίτης κ. Τίτος τόν ἐτοποθέτησε στο νεόκτιστο Ἱ. Ναό Ἁγίου Σπυρίδωνος και Ἀποστόλου Τίτου Ἡγουμενίσσας, τοῦ ὁποῦ ἡ θεμελίωση-τοιχοποιία διήρκεσε ἀπό τὸ 1992 ἕως τὸ 2002. Τώρα γίνεται ή ἐσωτερική διακόσμηση και οἱ ἐλλείψεις εἶναι πολλές και μεγάλες. Δέν ὑπάρχει τέμπλο, στασίδα κ.λπ. Ἄλλ' «ἔχει ο Θεός και ο Λαός Του», λέγει ο π. Θεόδωρος».

Ἡ ἐτήσια Σύνοδος Κορυφῆς τῆς Κ.Ε.Κ.

Με πρόσκληση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πραγματοποιήθηκαν ἀπό 3 ὡς 10 Ἰουνίου στον Ἅγιο Νικόλαο Κρήτης οἱ ἐργασίες τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Συνόδου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (Κ.Ε.Κ.). Στο σαρανταμελές κεντρικό διοικητικό ὄργανο προήδρευσε ὁ Αἰδ. Jean Arnold de Clermont και ἀντιπρόεδρος ἦταν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Ἀπό τὰ κορυφαία θέματα τῆς Συνόδου ἦταν και ή ἐκλογή τοῦ νέου Γενικοῦ Γραμματέα τῆς Συνόδου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν με τή συμπλήρωση τὸ Νοέμβριο τοῦ 2005 τῆς δετοῦς εὐδόκιμης ὑπηρεσίας τοῦ ἀπερχόμενου Γεν. Γραμ. Αἰδ. Dr Keith Clements. Νέος Γ. Γραμματεὺς ἐξελέγη ὁ Ἀγγλικανὸς Ἀρχιδιάκονος Colin Williams, νομικὸς και θεολόγος, ὁ ὁποῖος ὑπηρετεῖ στο Lancaster και εἶναι μέλος τῆς Γενικῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας και τοῦ Συμβουλίου της για τήν Χριστιανική Ἐνότητα.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἐγκαίνια στὸ Σιδηρόκαστρο

Παρόντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, πολλῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν, τῶν Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς περιοχῆς καὶ πλήθους κόσμου ἐγκαينيιάσθησαν στὶς 21 Μαΐου τὸ Ἐπισκοπεῖο καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο καὶ τὴν ἐπομένῃ ὁ Ἱ. Ν. τοῦ Ἁγίου Μακαρίου τοῦ Νοταρᾶ τῆς Ἱ. Μ. Ἀγ. Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης τῆς Ἱ. Μ. Σιδηροκάστρου.

Λίγο πρὶν τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ Μακαριώτατος κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κηρύγματός του μίλησε γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἁγ. Μακαρίου τοῦ Νοταρᾶ τοῦ ἐν Κορίνθῳ, τὸν ὁποῖο καὶ χαρακτήρισε ἀπλανῆ ὁδηγὸ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὴν ὀρθὴ Πίστη, ἡ ὁποία καὶ στὶς δύσκολες ὥρες, ὅπως εἶπε, κράτησε τὸν Ἑλληνισμό στὶς ρίζες καὶ τὶς παραδόσεις του, ἐνῶ ἀναφέρθηκε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ στὴ στενὴ σχέση τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ λαό.

Ἀπευθυνόμενος στὸ ἐκκλησίασμα, τόνισε: «Ὅλοι ἔχουμε στραμμένο τὸ βλέμμα τῆς ψυχῆς μας σ' αὐτὲς τὶς ἀκριτικές περιοχές, οἱ ὁποῖες εἶναι βαμμένες μὲ τὸ αἷμα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἀγωνίστηκαν γιὰ νὰ παραμείνουν τὰ ἐδάφη αὐτὰ ἑλληνικά». «Ἐχουμε ὅλοι ἱερὴ ὑποχρέωση», ὑπογράμμισε, «νὰ ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὰ ἰδανικά τῆς Πίστης καὶ τῆς Πατρίδας μας».

Ὁ Μακαριώτατος ἀποκαλύπτει τὴν ἀναμνηστικὴ πλάκα στὸ Ἐπισκοπεῖο τῆς Ἱ. Μ. Σιδηροκάστρου.

Ἀπὸ τὴν ὑπόδοχῃ

«Ἀπόδοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς...»

Ἡ Ἱ. Μ. Σταγῶν καὶ Μετεώρων διοργάνωσε τὴν Κυριακὴ 15 Μαΐου ἐ.ἔ. στὸ Ἐκθεσιακὸ Κέντρο τοῦ Δήμου Καλαμπάκας εἰδικὴ τιμητικὴ ἐκδήλωση. Τιμώμενο πρόσωπο ἦταν ὁ ἐλλογιμώτατος ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου κ. Δημήτριος Ζ. Σοφιανός, ἐξαίρετος ἱστορικὸς καὶ ἐρευνητῆς, ἀλλὰ καὶ –κατὰ τὴν ὁμολογία πολλῶν– ἐκλεκτὸς ἄνθρωπος, μὲ πολλὴ εὐλάβεια καὶ μὲ φόβο Θεοῦ. Ἡ ἀπόδοση αὐτῆς τῆς τιμῆς πρὸς τὸ πρόσωπό του ἔγινε γιὰ τὴν σπουδαιότατη προσφορά του πρὸς τὴν Ἱ. Μ. Σταγῶν καὶ Μετεώρων καὶ τὶς Ἱ. Μονές τῶν Μετεώρων.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἡ ἐπιστημονική, ἐπιμελημένη καὶ ἐγκυρη ἐργασία του, ποὺ ἀναφέρεται στὸν πλοῦτο τῶν ἀρχείων τῶν Ἱ. Μονῶν (χειρογράφων, κωδίκων κ.λπ. ἐγγράφων τους) ἀνήκει στὶς μνημειώδεις καὶ πολὺ σπουδαίες ἐργασίες. Εἶναι ὅμως ἐπίσης πολὺ σπουδαία καὶ ἐνδιαφέρουσα καὶ ἡ πρόσφατη ἐργασία, ποὺ ἔγραψε ὁ κ. Σοφιανὸς ἀνταποκρινόμενος σὲ σχετικὴ παράκληση τοῦ Σεβ. κ. Σεραφεῖμ, ἡ ὁποία ἐκδόθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μητρόπολη τὸ 2004 μὲ τὸν τίτλο: «Ἡ Ἐπισκοπὴ Σταγῶν. Σύντομο Ἱστορικὸ Διάγραμμα».

Μίλησαν διακεκριμένες ἐπιστημονικὲς προσωπικότητες, ποὺ γνώριζαν τὸν κ. Σοφιανό, ὅπως ὁ κ. Δ. Τσουγκαράκης, Πρύτανης τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου, ἡ Μοναχὴ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Μετεώρων Θεοτέκνη, φιλόλογος καὶ συγγραφέας, ὁ κ. Φ. Δημητρακόπουλος, Καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ὁ κ. Κρ. Χρυσοχοΐδης.

Τὸ Πρόγραμμα ἄρχισε μὲ σχετικὴ εἰσήγηση τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρχιμ. Γεωργίου Στέφα, διανθίστηκε μὲ ἐκτέλεση βυζαντινῶν ὕμνων ἀπὸ τὸ νεοσύστατο βυζαντινὸ Χορὸ ἱεροψαλτῶν «Τρίκκης Μελωδοί», ἔκλεισε μὲ εὐχαριστίες τοῦ τιμωμένου Καθηγητοῦ κ. Σοφιανοῦ καὶ προσλαλιὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Σεραφεῖμ.

Ἡ κατάσταση σχέσεων Ἐκκλησίας - Πολιτείας στὴν Ε.Ε. τῶν 25

Ἐνα εἶναι ἐπίσημα ἄθρησκο κράτος, ἡ Γαλλία, πλὴν τῶν περιοχῶν Ἀλσατίας, Λορένης καὶ Ρεουνιόν. Ὁκτὼ ἔχουν ἀπὸ κρατικὴ Ἐκκλησία ἕως παραδοσιακὰ πολὺ καλὴ σχέση συνεργασίας Κράτους-Ἐκκλησίας. Εἶναι ἡ Ἑλλάδα, ἡ Μεγάλῃ Βρετανία, ἡ Κύπρος, ἡ Μάλτα, ἡ Φιλλανδία, ἡ Δανία καὶ ἡ Νορβηγία.

Δεκατέσσερις καὶ ἡ Γαλλία γιὰ τὶς περιοχὲς Ἀλσατίας-Λορένης ἔχουν ὑπογράψει μὲ τὸ Βατικανὸ σχετικὸ κοινὸ ρόδατο συνερ-

ργασίας. Πρόκειται γιὰ τὶς Γερμανία, Αὐστρία, Ἱρλανδία, Ἰσπανία, Ἰταλία, Πορτογαλία, Λουξεμβούργο, Ἑσθονία, Οὐγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβακία καὶ Σλοβενία.

Σὲ δύο χώρες ὑπάρχει «βελούδιнос» χωρισμὸς Κράτους-Ἐκκλησίας, μὲ διατήρηση τῆς καλῆς σχέσης συνεργασίας. Πρόκειται γιὰ τὴ Σουηδία, στὴν ὁποία ἡ Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία ἐπὶ αἰῶνες ἦταν κρατικὴ καὶ ἡ Τσεχία. Ἐπόμενοι «στόχοι» διαχωρισμοῦ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Κράτους - Έκκλησίας είναι ή Ελλάδα και ή Ισπανία. Ένδεικτικό είναι ότι στο τεύχος του γαλλικού περιοδικού «L' Express» της 28ης Μαρτίου 2005 και στο αφιέρωμα «Ο Θεός και ή πολιτική» ή Κλαίρ Σαρτιέ (σελ. 18) γράφει ότι είναι «ή ώρα της Ελλάδος για τó χωρισμό Κράτους-Έκκλησίας μετά

τις κατηγορίες που αποδόθηκαν στην Όρθόδοξη Έκκλησία «για μιá μακρά σειρά έγκλημάτων όπως διαφθορά δικαστικών, έμποριο εικόνων και σεξουαλική παρενόχληση σπουδαστών έκκλησιαστικών σχολών».

(Από τόν «Τύπο της Κυριακής»)

Στιγμότυπο από την Εξόδιο Ακολουθία του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αμερικής Ιακώβου στην οποία παρέστη και ό Μακ. κ. Χριστόδουλος.

Σχολικές ύποτροφίες στην Ί. Μ. Ζιμπάμπουε

Στίς 7 Μαΐου στο Ίεραποστολικό Κέντρο Άγιου Νεκταρίου στο Χαράρε, ό Σεβ. Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε Γεώργιος διένειμε σε 44 νέους και νέες ύποτροφίες που συμπεριλαμβάνουν τά σχολικά δίδακτρα για ένα τρίμηνο και οικονομική ένισχυση για τήν αγορά σχολικής στολής. Συγχρόνως δόθηκαν 38 ύποτροφίες και σε 38 μαθητές της ένορίας του Άγιου Αύγουστίνου στο Μπουλαουάγιο. Τό πρόγραμμα ύποτροφιών στηρίζεται από τούς έκπαιδευτικούς και τούς μαθητές του 3ου Ένιαίου Λυκείου Ήρακλείου Κρήτης, τόν Παγκύπριο Σύλλογο για τήν Καταπολέμηση

της Μάστιγας της Πείνας και από άλλους φίλους της ιεραποστολής.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ

Ἡ Ἑλευσις τοῦ Παναγίου Πνεύματος (Β')

Τοῦ Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τοῦ «βαπτίσματος μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα» καὶ τοῦ χαρίσματος τῆς «γλωσσολαλιᾶς» ἡ ὀρθόδοξος διδασκαλία συνοψίζεται εἰς τὰ ἑξῆς σημεία:

α. Τὸ γεγονός τῆς Πεντηκοστῆς εἶναι μοναδικὸν καὶ ἀνεπανάληπτον γεγονός, ὅπως μία εἶναι καὶ ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ ἡ ἀνάστασις. Δέν ἐπαναλαμβάνεται. Κάθε χριστιανὸς ἔχει τὴν προσωπικὴ Πεντηκοστή του καὶ λαμβάνει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μὲ τὸ Μυστήριον τοῦ Ἁγίου Χρίσματος.

β. Τὸ Μυστήριον τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, ποὺ τελείται εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας ἀναγεννᾷ τὸν ἄνθρωπο, τὸν ἐνσωματώνει εἰς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, εἰς Αὐτὸν δηλαδὴ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦ παρέχει ὅλα τὰ δικαιώματα τῶν «τέκνων τοῦ Θεοῦ». Αὐτὴ εἶναι ἡ «ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος» ἀναγέννησις τοῦ πιστοῦ. Θεωρεῖται δὲ αὐτὸ τὸ Μυστήριον ἀρκετὸν διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σωτηρίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐφ' ὅσον διατηρήσει τὴν ἐκ τοῦ βαπτίσματος προελθοῦσαν καθαρότητα καὶ λαμπρότητα καὶ ἀναδείξει διὰ προσωπικῆς φροντίδος καὶ ἐπιμόνου καλλιέργειας τὰ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δοθέντα χαρίσματα εἰς αὐτόν.

Τὸ λεγόμενον «βάπτισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» τῶν Πεντηκοστιανῶν ἀγνοοῦμεν. Εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν δέν ὑπάρχει καὶ δεῦτερον Βάπτισμα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι κατηγορηματικὸς ἐπ' αὐτοῦ, λέγει: «Ἐνας Κύριος, μία πίστις, Ἐνα Βάπτισμα, ἕνας Θεὸς καὶ Πατέρας ὅλων» (Ἐφεσ. δ' 5)».

γ. Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ χαρίσματος τῆς «γλωσσολαλιᾶς» παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς:

Ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστὸς προσδιορίζει ὅτι ἡ γλωσσολαλία θὰ εἶναι «σημεῖον τοῖς πιστεύουσι» (Μάρκ. ιστ' 17). Ἐκείνους δηλαδὴ ποὺ θὰ πιστέψουν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας, τὸ ὁποῖο θὰ κηρύττουν οἱ Ἀπόστολοι θὰ τοὺς ἀκολουθεῖ τὸ φαινόμενο τῆς

γλωσσολαλιᾶς. Διὰ τὸ ἴδιο χάρισμα τῆς γλωσσολαλιᾶς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παρατηρεῖ ὅτι, «αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖον εἰσὶν οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις» (Α' Κοριν. ιδ' 22). Ὡστε κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον οἱ γλωσσολαλιᾶς εἶναι σημεῖον ὄχι δι' ἐκείνους ποὺ πιστεύουν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἀπίστους. Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται, ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διαφωνεῖ μὲ τὸν Κύριόν του καὶ Διδάσκαλόν του. Προσεκτικώτερα, ὅμως, μελέτη καὶ κατανόησις αἶρει τὴν ἀντίφασιν. Ὁ μέγας καὶ σοφώτατος καὶ ἱερὸς Φώτιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐρμηνεύει συνδυάζων τὰ χωρία αὐτὰ μὲ τὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου κεφ. ιγ' στίχος 58 «καὶ δέν ἔκανε (ὁ Ἰησοῦς) ἐκεῖ (εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ναζαρέτ) πολλὰ θαύματα ἐξ αἰτίας τῆς ἀπιστίας των» ὡς ἑξῆς: «τὰ σημεῖα καὶ θαύματα, ἀνωφελῆ μὲν καὶ μάταια εἶναι, τόσον εἰς ἐκείνους ὅπου πιστεύουν βεβαίως, καὶ καμμίαν ἀμφιβολίαν δέν ἔχουν διὰ τὸ τῆς εὐσεβείας καὶ τὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ μυστήριον, ὅσον καὶ εἰς ἐκείνους ὅπου κυριεύονται τελείως ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν καὶ δέν θέλουν νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς τὴν πίστιν καὶ εὐσέβειαν μὲ τὰ σημεῖα καὶ τὰ θαύματα» συμφέροντα δὲ καὶ ὠφέλιμα ἐκ τοῦ ἐναντίον εἶναι τὰ θαύματα εἰς ἐκείνους, ὅπου ἀνετράφησαν εἰς τὴν ἀπιστίαν

Βλάση Τσοτσώνη.

καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνένηψαν, καὶ τοὺς λογισμούς των ὑποτάσσουν εἰς τὴν εὐσέβειαν... Ὁ μὲν Κύριος δὲν ἔκρινε ἀξιόους θαυμάτων τοὺς πεπωρωμένους τὴν καρδίαν, καὶ πάντῃ ἀναισθήτους, ὁ δὲ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων πάντα ποιῶν· οἱ δὲ καθαρῶς πιστεύοντες πάλιν, δὲν ἔχρειάζοντο θαύματα διὰ νὰ πιστεύσουν· ἀλλ' ἔθαυματούργει εἰς ἐκείνους ὅπου δὲν εἶχον μὲν πιστεύσει ἀκόμη, ὅμως λαμβάνοντες τὰ σημεῖα καὶ θαύματα ὡς ἓνα ὁδηγὸν θὰ μετεβάλλοντο εἰς τὴν πίστιν» (Ἀμφιλοχ. ζητήμ. 99).

Διαφωτιστικὲς διὰ τὸ θέμα τῆς γλωσσολαλιᾶς εἶναι καὶ οἱ παρατηρήσεις καὶ μάλιστα πολὺ αὐστηρὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τοὺς Κορινθίους, οἱ ὅποιοι εἶχον προβάλλει ὑπὲρ τὸ δέον τὸ χάρισμα νὰ ὁμιλοῦν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διάφορες ξένες γλώσσες. Τοὺς ἀνακαλεῖ εἰς τὴν τάξιν τοποθετώντας τὰ πράγματα εἰς τὴν σωστή τους θέσι. Αὐτὰ γράφονται εἰς τὸ δέκατο τέταρτο

κυρίως κεφάλαιο τῆς πρώτης πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς.

Τὴν ἰδίαν τάσιν διὰ τὸ χάρισμα τῆς «γλωσσολαλιᾶς» ἔχουν καὶ οἱ Πεντηκοστιανοί. Ἀπολυτοποιοῦν ἓνα χάρισμα τὸ ὁποῖο ἀπὸ μόνο του δὲν προσφέρει τὴν σωτηρία εἰς τὸν ἄνθρωπο. Πάντως ἐμεῖς, νὰ λεχθεῖ κι αὐτό, δὲν δεχόμεσθε ὅτι οἱ πεντηκοστιανοὶ γλωσσολοοῦν. Τὸ φαινόμενο, τὸ ὁποῖο αὐτοὶ ὀνομάζουν γλωσσολαλία, δὲν ἔχει τὰ ἐχέγγυα διὰ νὰ ἀναγνωρισθεῖ ὡς χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ θέμα εἶναι ξεκαθαρισμένο. Γλωσσολαλία ὡς χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀναγνωρίζομεν. Ἀποστόλους καὶ ἄλλους γλωσσολαλήσαντες ἀναγνωρίζομεν. Τὴν «γλωσσολαλιάν» τῶν Πεντηκοστιανῶν δὲν ἀναγνωρίζομεν ὡς χάρισμα τοῦ Ἁγίου πνεύματος. Πρόκειται περὶ δαιμονικοῦ «χαρίσματος» καὶ ἀπάτης τοῦ διαβόλου.

δ. Ὁ Κύριός μας ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε: «Τὸ ἅγιο Πνεῦμα, ὅπου θέλει πνέει· καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλὰ δὲν γνωρίζεις ἀπὸ ποῦ ἔρχεται καὶ ποῦ πηγαίνει» (Ἰωάν. γ' 8). Τὰ λόγια αὐτὰ σημαίνουν: Ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὴν καρδιά μας μπορεῖ νὰ γίνῃ αἰσθητὴ, νὰ τὴν ἀκούσωμε, νὰ τὴν καταλάβωμε. Μὰ δὲν μποροῦμε νὰ προκαθορίσωμε ἐμεῖς τὸν χρόνο ἢ τὶς περιστάσεις καὶ τὶς συνθήκες κάτω ἀπὸ τὶς ὁποῖες θὰ μᾶς ἐπισκεφθεῖ.

Εἰς τὴν ἁγίαν Γραφὴν διαπιστώνομε, ὅτι οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ἐλάβαν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀπὸ τὸν Χριστό. Τὸ ἔλαβον πολλές φορές. Τὸ ἔλαβον σὲ κάποια στιγμή πού δὲν τοὺς τὴν εἶχε προσημάνει. Τὸ ἔλαβον τότε πού ἠθέλησε ὁ Χριστός. Μόνον ὅτι θὰ ἔλθῃ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τοὺς εἶχε προείπει ὁ Χριστός. Καὶ ἔγινε, ὅπως τοὺς τὸ εἶχε εἰπεῖ. Καὶ ἐκεῖ πού τοὺς τὸ εἶχε εἰπεῖ. Ἐπίσης τὸ Ἅγιο Πνεῦμα δὲν τὸ ἔλαβον σὰν ἀμοιβὴ γιὰ τὸν κόπο τους, ἀλλὰ δωρεάν· ἐπειδὴ εἶχαν πίστι καὶ ἐλπίδα. Ἀκόμα καὶ ἡ ὁμοθυμαδὸν προσευχή τους, στὴν ὁποία προσκαρτεροῦσαν μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου μέχρι τὴν Ἐλευσιτοῦ Ἁγίου Πνεύματος δὲν ἦταν τὸ μέσο γιὰ νὰ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἦταν ἀπλῶς μιὰ δική τους προπαρασκευή.

Συνεπῶς: Οὐδεὶς δύναται νὰ σοῦ προκαθορίσει, ἂν θὰ λάβῃς τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, καὶ πολὺ περισσότερο τὸ πότε καὶ πῶς. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ δῶρα δίδονται πάντοτε ἀπρόοπτα· τότε πού θέλει Ἐκεῖνος πού τὰ δίνει. Καὶ τὰ δίνει σὲ ὅποιον θέλει. Κάνουν μεγάλο λάθος ἐκεῖνοι πού περιμένουν νὰ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μετὰ τὸν τάδε ἢ στὴν τάδε ὥρα. Ἐκεῖνοι πού ἐφευρίσκουν μέσα των ἐπινοήσεων τους γιὰ νὰ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὄχι μόνον δὲν θὰ τὸ εὔρουν πούθεν ἀλλὰ παίρνουν ἐπάνω τους καὶ μιὰ βαρεῖα ἁμαρτία.

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ δῶρα δίδονται πάντοτε ἀπρόοπτα· τότε πού θέλει Ἐκεῖνος πού τὰ δίνει. Καὶ τὰ δίνει σὲ ὅποιον θέλει. Κάνουν μεγάλο λάθος ἐκεῖνοι πού περιμένουν νὰ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μετὰ τὸν τάδε ἢ στὴν τάδε ὥρα. Ἐκεῖνοι πού ἐφευρίσκουν μέσα των ἐπινοήσεων τους γιὰ νὰ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὄχι μόνον δὲν θὰ τὸ εὔρουν πούθεν ἀλλὰ παίρνουν ἐπάνω τους καὶ μιὰ βαρεῖα ἁμαρτία.

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ δῶρα δίδονται πάντοτε ἀπρόοπτα· τότε πού θέλει Ἐκεῖνος πού τὰ δίνει. Καὶ τὰ δίνει σὲ ὅποιον θέλει. Κάνουν μεγάλο λάθος ἐκεῖνοι πού περιμένουν νὰ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μετὰ τὸν τάδε ἢ στὴν τάδε ὥρα. Ἐκεῖνοι πού ἐφευρίσκουν μέσα των ἐπινοήσεων τους γιὰ νὰ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὄχι μόνον δὲν θὰ τὸ εὔρουν πούθεν ἀλλὰ παίρνουν ἐπάνω τους καὶ μιὰ βαρεῖα ἁμαρτία.

Ἁγία Τριάς, εἰκόνα

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ – ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος

Τοῦ κ. Ν. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου, Μ. Th.

Ὁ ἑορτασμός τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ προσεγγίσουμε τὸ μήνυμα τῆς ἡμέρας με βάση τὴν ὁμιλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης «εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα». Πρόκειται γιὰ κήρυγμα, τὸ ὁποῖο ἐκφωνήθηκε ἀπὸ τὸν παραπάνω πατέρα ἀνήμερα τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς.

Ὁ ἅγιος πατὴρ ἀρχίζει τὸν λόγο του με ἀναφορὰ στὸν Δαβίδ, ὁ ὁποῖος κάθε μήνυμα ἑορταστικὸ τὸ παρουσιάζει με εὐχάριστο τρόπο, διότι με τὴν λύρα του ψέλνει καὶ ἀπευθύνει πνευματικὲς ὠδὲς ἀνάλογα με τὴν περίπτωσι. Συνεπῶς καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς καθόδου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὁ Ψαλμωδὸς φαιδρύνει τὸ νόημα τῆς ἡμέρας χτυπώντας με τὸ πλῆκτρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὴν μελωδία με τὶς χορδὲς τῆς σοφίας. Εἶναι τώρα καιρὸς νὰ λεχθεῖ ἡ θεϊκὴ φράσι «δεῦτε, ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ» (Ψαλμ. 94, 1, ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 257, 8). Προηγείται ἡ βίωσι καὶ μέθεξι τῆς Θείας Χάριτος καὶ ἀκολουθεῖ ἡ εὕρεσι τῆς σχετικῆς προφητείας. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος προχωρεῖ στὴν ἑρμηνεία τῆς παραπάνω ρήσις.

Τὸ ἀνθρώπινο γένος μετὰ τὴν διάπραξι τοῦ Προπατορικοῦ Ἀμαρτήματος ὁδηγήθηκε στὴν πλάνη καὶ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ Θεογνωσία (ἔ.ἀ. σελ. 257, 11-12). Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀφοῦ ἐγκατέλειψαν τὸν Δημιουργό, λάτρεψαν τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου. Συναφῆς εἶναι καὶ ἡ προτροπὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν» (Κολ. 2, 8). Κατὰ τὸν καθηγητὴν Β. Τσάκωνα «ἐτυμολογικῶς ἐξεταζομένη ἡ λέξις «στοιχεῖα» κέκτεται διαφόρους ἐννοίας» (Β. Τσάκωνα,

Ἐπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, Εἰσαγωγή - Κείμενον - Ἑρμηνεία, ἐν Ἀθήναις 1975, σελ. 118). Κατὰ τὸν παραπάνω καθηγητὴ, ὡς ἐπικρατέστερη ἄποψι προβάλλει τὸ ὅτι «τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου» οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ προσωπικά, πνευματικὰ ὄντα (δυνάμεις ἄγγελοι, ἀστρικὰ πνεύματα, θεοί, δαίμονες), δρῶντα εἰς τὰ φυσικὰ καὶ οὐράνια φαινόμενα καὶ στοιχεῖα» (Β. Τσάκωνα, ἔ.ἀ. σελ. 120. Καὶ συνεχιζει: «Φαίνεται δέ, ὅτι οἱ αἰρετικοὶ τῶν Κολοσσῶν, γνωστικίζοντες καὶ ἰουδαίζοντες εἶχον ἀναλόγους ιδέας καὶ αὐτὰς καταπολεμεῖ ὁ Παῦλος ἐνταῦθα», (τοῦ αὐτοῦ, ἔ.ἀ. σελ. 120-121). Ἄλλοι ἀπέδωσαν θεϊκὲς ιδιότητες στοὺς δαίμονες καὶ ἄλλοι πίστεψαν στὰ εἰδῶλα, γιὰ τὰ ὁποῖα ἀναγέρθηκαν βωμοί, ναοί, τεμένη καὶ ἔγιναν θυσίαι καὶ τελετές, προκειμένου νὰ λατρευτοῦν οἱ ψεύτικοι θεοί (πρβ. ΒΕΠΕΣ 5. 69, σελ. 257, 13-18). Συνεπῶς, ἐπειδὴ ὁ Δεσπότης τῆς φύσεως εἶδε τὴν διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων, θέλησε νὰ ὁδηγήσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν πλάνη στὴν ἀλήθεια. Ὅ,τι μπορεῖ νὰ μᾶς σώσει εἶναι ἡ δύναμις τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡ ὁποία ζωοποιεῖ. Ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ γίνῃ αὐτὸ ἀμέσως ἐξ αἰτίας τῆς ἀσθένειας τῶν ψυχῶν, πρῶτα βοηθοῦνται οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς Προφῆτες καὶ τὸν Νόμο τῆς Π. Διαθήκης νὰ ἀρνηθοῦν τὴν πολυθεῖα καὶ νὰ κατανοήσουν τὴν δύναμις τοῦ Θεοῦ Πατρὸς στὴν μίαν Θεότητα. Δηλαδὴ νὰ ὁδηγηθοῦν στὴν μονοθεῖα ἐφ' ὅσον ἀκόμη δὲν μποροῦν νὰ λάβουν τὴν τελεία τροφή.

Κατόπιν ἀποκαλύπτεται εἰς αὐτοὺς ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Τέλος προσφέρεται ἡ τελεία τροφή στὴν φύσι τῶν ἀνθρώπων, δηλαδὴ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, εἰς τὸ Ὅποῖον ὑπάρχει ἡ ἀληθινὴ ζωή. Αὐτὴ εἶναι συ-

νεπῶς καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς καὶ γι' αὐτὸ εἶναι σωστὸ νὰ ἐπαναλαμβάνουμε τὰ λόγια τοῦ Δαβίδ «Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ (Ψαλμ. 94, 1), ἐφ' ὅσον κατὰ τὸν Ἄπ. Παῦλον «ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμά ἐστι».

Ἦντως κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς «τὴν τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας» (πρβλ. Πράξ. 2, 15, ΒΕΠΕΣ 5. 69, σελ. 258, 10-11) κατῆλθε στους ἀνθρώπους ἡ Θεία Χάρις. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐνώθηκε μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ἐνῶ κάποτε «διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας» (Γέν. 6, 3), ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ αὐτούς. Ἔτσι σύμφωνα μὲ τὴν Βιβλικὴ διήγηση τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ κατὰ τὴν στιγμή τῆς ἔλευσής Του ἀπεδίωξε τὶς δαιμονικὲς δυνάμεις καὶ οἱ Ἀπόστολοι, οἱ ὁποῖοι βρισκόνταν «εἰς τὸ ὑπερῶν» (Πράξ. 1, 13) ἐπληρώθησαν ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἦντως, παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταστῆ κάποιος μέτοχος τοῦ Πνεύματος, χωρὶς προηγουμένως νὰ ζήσει σύμφωνα μὲ τὴν ζωὴ, τὴν ὁποία ἐπιβάλλει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 258, 17-19).

Μὲ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Παρακλήτου οἱ Ἀπόστολοι μπόρεσαν νὰ μιλήσουν σὲ ἀνθρώπους ἀπὸ διαφορετικοὺς λαοὺς στὴν γλῶσσα τους. Ἔτσι ἡ ὁμοφωνία γίνεται κάτι τὸ χρήσιμο, διότι ὅσοι ἀγνοοῦν μία γλῶσσα, δὲν ἐμποδίζονται ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κηρύσσουν (ἔ.ἀ., τ. 69, σελ. 258, 29-31). Ἀπαραίτητη γιὰ τὴν κατανόηση τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι ἡ ζήτηση τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος παρὰ τὴν κοινὴ ὁμογλωσσία. Γι' αὐτὸ ὁ συγγραφέας τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς σημειώνει προκειμένου περὶ τοῦ 94ου Ψαλμοῦ ὅτι «διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν» (Ἐβρ. 3, 7-8).

Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ χωρία τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς «μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν» (Ἐβρ. 3, 8-9), τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι Θεός. Αὐτὸ συνάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Ψαλμωδὸς ἀναφέρει ὅτι Ἐκεῖνος ὁ Ὅποιος ἐπειράσθη στὴν ἔρημο (δηλαδὴ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα) εἶναι Θεός (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69,

σελ. 259, 20-22), δεδομένου ὅτι ὁ Ψαλμωδὸς ἀναφέρει ὅτι «καὶ ἐπείρασαν καὶ παρεπίκραναν τὸν Θεὸν τὸν Ὑψιστον (Ψαλμ. 77, 56). Συνεπὸς εἶναι ἀναπολόγητοι ὅλοι οἱ Πνευματομάχοι, οἱ ὁποῖοι ἀρνοῦνται τὴν Θεότητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐφ' ὅσον καὶ ὁ συγγραφέας τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς καὶ ὁ Ψαλμωδὸς τὴν τονίζουν, κατὰ τὰ προαναφερθέντα. Αὐτοὶ δὲν μποροῦν νὰ κατανοήσουν τὶς πύρινες γλῶσσες, οἱ ὁποῖες κάθισαν στους Ἀποστόλους τὴν ἡμέρα τῆς ἔλευσης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (πρβλ. Πράξ. 2, 3), οἱ ὁποῖες φωτίζουν γιὰ τὴν ἀναζήτηση βαθύτερου νοήματος τῆς Βίβλου (πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 259, 30-32) καὶ εἶναι σὰν νὰ πιστεύουν ὅτι οἱ Ἀπόστολοι «γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσὶ» (Πράξ. 2, 13). Ἄλλὰ καὶ ἂν οἱ αἰρετικοὶ διδάσκουν ὅλες τὶς κακοδοξίες τους, οἱ ὀρθόδοξοι πρέπει νὰ μὴ φοβοῦνται τὶς βλεδυρὲς διδασκαλίες τους. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦταν νὰ γευτοῦν καὶ ἐκεῖνοι τὸ γλεύκος αὐτό, τὸ ὁποῖο «ἐπάτησε διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ὁ Κύριος» (ΒΕΠΕΣ τ. 69, σελ. 259, 37, πρβλ. Ἦσ. 63, 3), προκειμένου νὰ καταστήσει πόσιμο τὸ δικό του αἷμα. Δυστυχῶς ὅμως ὅλοι οἱ πεπλανημένοι δὲν μποροῦν νὰ δεχτοῦν αὐτὸ τὸ γλεύκος, ἐπειδὴ διατηροῦν τὸν παλαιὸ ἀσκό, ὁ ὁποῖος δὲν μπορεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὸ καινούργιο γλεύκος. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης καταλήγει τὴν ὁμιλία του μὲ δοξολογία πρὸς τὸν Ἰησοῦ Χριστό (ἔ.ἀ., σελ. 260, 11-12).

Ἐξαπτέρυγο, 1042 - 1056. Χίος, Νέα Μονή, καθολικό.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΟΥΣ

Ὁ Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ

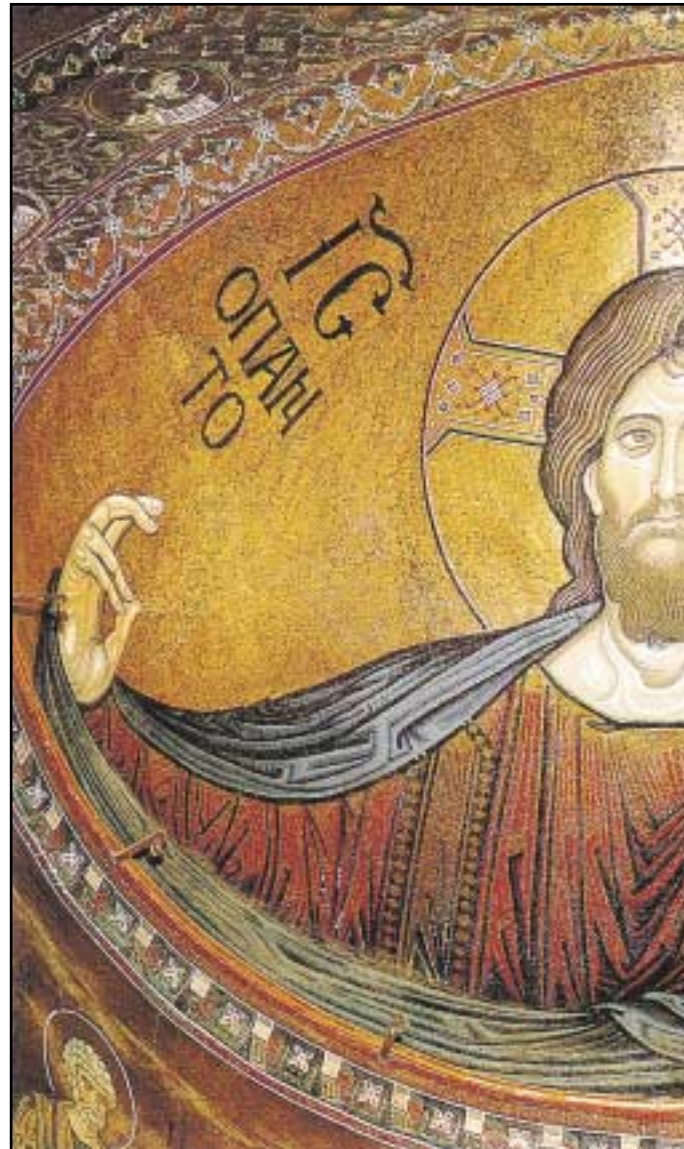
Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου

«Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦ Χριστόν... ἐγένετο»

Οἱ πιστοὶ τῆς Ἐκκλησίας γνωρίζουμε συγκεκριμένα τί πιστεύουμε γιὰ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Τὸ ὁμολογοῦμεν στὸ «Σύμβολο τῆς Πίστεως» ὅταν λέμε: «Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων». Ἡ λέξη «Ἰησοῦς» σημαίνει τὸν Σωτῆρα ὅπως εἶπε ὁ ἄγγελος στὸν θετὸ πατέρα τοῦ Κυρίου, τὸν Ἰωσήφ: «Καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν». Ματ. 1, 21. Καὶ ἡ λέξη «Χριστὸς» σημαίνει ἐκεῖνον ποὺ ἔχει χρισθῆ γιὰ νὰ κάνει κάτι σπουδαῖο. Εἶναι τὸ ἀντίστοιχο τοῦ ἑβραϊκοῦ Μεσσίας. Γιὰ τοὺς ἑβραίους τῆς Π. Διαθήκης ὁ Μεσσίας ἦταν ὁ ἀναμενόμενος Σωτῆρας καὶ Λυτρωτής. Ἔτσι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δείχνει τὴν ἀποστολή του μέσα στὸν κόσμο: ἦρθε γιὰ νὰ φέρει τὴ σωτηρία στὴν ἀνθρωπότητα, στὸν καθένα χωριστά.

α) Ὁ Χριστὸς εἶναι Θεὸς καὶ Ἄνθρωπος

Ἡ δογματικὴ μας διδασκαλία σαφῶς μᾶς λέει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ παρακάτω στὸ ἴδιο τὸ «Σύμβολο» θὰ τὸν ὀνομάσει «Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ». Ἐπομένως ὁ Κύριος εἶναι ἀληθινὸς Θεός. Αὐτὴ τὴν ἀλήθεια τὴν βρίσκουμε στὴν Ἀγ. Γραφή. «Ὅτε ἦλθε τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου ἐξάπεστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ» Γαλ. 4,4. Καὶ ὁ Ἰωάννης μᾶς βεβαιώνει ὅτι «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ» Ἰω. 1,14. Παράλληλα ὁμοῦς αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔγινε καὶ Υἱὸς ἀνθρώπου, ὅπως δείχνουν τὰ χωρία ποὺ μνημονεύσαμε, ἔγινε δηλ. καὶ ἄνθρωπος. Ἔτσι στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ συνδυάσθηκαν καὶ τὰ δύο, καὶ ἡ θε-

Χριστὸς Παντοκράτωρ, 1180 - 1190.

ότητα και ἡ ἀνθρωπότητα, γιατί ὁ Χριστὸς εἶναι τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος.

Αὐτὴν τὴν θεανθρωπότητα δὲν κατόρθωσε νὰ ἐξηγήσει ἡ φιλοσοφούσα ἑλληνικὴ σκέψη, κατὰ τὴν ὁποία δὲν ἦταν δυνατὸν ἓνας Θεὸς νὰ εἶναι ταυτόχρονα καὶ ἄνθρωπος, μιὰ καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἄπειρος ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος πεπερασμένος. Ἔτσι μέσα στοὺς κόλπους τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐμφανίσθηκαν ἐνωρὶς οἱ λεγόμενες Χριστολογικὲς ἔριδες δηλ. αἰρετικὲς διδασκαλίες ποὺ φανέρωναν τὴν ἀντίσταση τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἀπέναντι στὴν θεανθρωπότητα. Τὶς χριστολογικὲς αὐτὲς αἵρέσεις ἀρχικὰ ἐνσάρκωναν οἱ Ἐβιωνίτες, οἱ Μοναρχιανοὶ καὶ οἱ Ἀρειανοί, ποὺ ἀρνοῦνταν τὴν θεία φύση τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀντίθετα μ' αὐτοὺς οἱ Δοκητὲς καὶ οἱ Ἀπολλιναριστὲς ποὺ ἀρνοῦνταν τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ. Θὰ μπορούσαμε ἐπίσης νὰ ποῦμε ὅτι τὴν πρώτη ομάδα τῶν αἱρέσεων ἐκφράζει ὁ Νεοστοριανισμὸς καὶ τὴ δεύτερη ὁ Μονοφυσιτισμὸς. Ὁ Νεοστοριανισμὸς, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Νεστορίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐδέχετο μιὰ φύση, τὴν ἀνθρώπινη

στὸ Χριστό. Ἔτσι ἔβλεπε τὸν Χριστὸν σὰν ἄνθρωπο ψιλὸν ἔστω καὶ ἂν παρεδέχετο πὼς ἦταν προικισμένος μὲ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα καὶ ἔκτακτα προσόντα. Αὐτὴ ἡ ἄποψη ἐπιβιώνει καὶ σήμερα σὲ ἓνα μεγάλο ἀριθμὸ ἀνθρώπων ποὺ παραδέχονται τὸν Κύριο σὰν ἓνα μεγάλο ἠθικοδιδάσκαλο καὶ τίποτε ἐπὶ πλέον. Ὁ Μονοφυσιτισμὸς ἀντίθετα ἔβλεπε τὸν Χριστὸν μόνο σὰν Θεὸ ποὺ μπῆκε στὴν ἱστορία χωρὶς νὰ χάσει τὴ θεότητα του καὶ χωρὶς νὰ ἀποκτήσει τὴν ἀνθρώπινη φύση. Εἶναι δηλ. ἓνα «φάντασμα» ἀνθρώπου καὶ ὄχι κατὰ φύση ἢ οὐσία ἄνθρωπος. Βλέπουμε ὅτι καὶ οἱ δύο αὐτὲς ἀντιλήψεις κινοῦνται στὴ σφαῖρα τοῦ ἀπολύτου γιατί δέχονται τὸν Χριστὸ ἢ μόνο Θεὸ ἢ μόνο ἄνθρωπο. Μέση ὁδὸς δὲν ὑπάρχει.

Ἡ μέση ὁδὸς βρίσκεται στὸ δρόμο τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι γιατί ἡ Ἐκκλησία προσπάθησε νὰ συμβιβάσει τὶς ἀποκλίνουσες ἀπόψεις, ἀλλὰ γιατί αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας. Καὶ πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι μὲ πάθος ἀγωνίσθηκε ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ αἰῶνες πολλοὺς γιὰ νὰ διαμορφώσει τὰ χριστολογικὰ δόγματα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιλύσει καὶ πολλὰ ἄλλα συναφῆ χρονίζοντα προβλήματα. Ἔτσι μὲ τὶς Γ, Δ, ΣΤ καὶ Ζ' Οἰκουμεικὲς τῆς Συνόδου ἡ Ἐκκλησία κατόρθωσε νὰ σώσει τὴν ἀλήθεια τῆς σάρκωσης τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν κίνδυνο τῆς ἀλλοίωσης τῆς μὲ βάση τὸν φιλοσοφικὸ στοχασμὸ. Ὁ Χριστὸς τῶν αἱρέσεων –ὅπως παρατηρεῖ ὁ Χρ. Γιανναράς– «ἦταν ἓνα ἠθικὸ ὑπόδειγμα τέλειου ἀνθρώπου ἢ μιὰ ἀφηρημένη ἰδέα ἄσαρκου Θεοῦ. Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἀλλάζει οὐσιαστικὰ σὲ τίποτε, τὸ ζω-

Σικελία, Μονρεάλε, Μητρόπολη

ντανό κορμί του ανθρώπου μένει καταδικασμένο να λιώσει στο χώμα, και οι άτομικές ή συλλογικές «βελτιώσεις» του ανθρώπινου βίου είναι φενάκη και παραλογισμός ή γυμνή απάτη» (Αλφαβητάρι σ. 140).

β) Ἡ ὑποστατική ἔνωση τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων

Κατὰ τὴν ὀρθόδοξη δογματική διδασκαλία οἱ δύο φύσεις, θεία καὶ ἀνθρώπινη ἐνώθηκαν στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κύριος δὲν ἀνέλαβεν ἀπλῶς ἀνθρώπινη προσωπικότητα ἀλλὰ ὅλη τὴν ἀνθρώπινη φύση σὲ ὅλη τῆς τὴν πληρότητα. Ἔγινεν «ὄλος ἄνθρωπος». Ἡ ἔνωση αὐτὴ ἄρχισε νὰ ὑπάρχει ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς συλλήψεως τοῦ ὡς ἀνθρώπου στὰ σπλάχνα τῆς Παναγίας. Ἡ ἔνωση αὐτὴ δὲν ἔθιξε διόλου τὴν ἀκεραιότητα τῶν δύο φύσεων, ποὺ ἔμειναν χωρισμένες καὶ ἐνωμένες. Ἡ ἔνωση ἔγινε «ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀσυγχύτως, ἀναλλοιώτως». Τὰ 4 αὐτὰ ἐπιρρήματα μαρτυροῦν τὸν τρόπο τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων. Μόνο ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τὴν ἔνωσή τῆς μετὰ τὴν θεία ἐτελειοποιήθη. Ἡ θεία φύση τῆς μετέδωσε κάτι τι ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τῆς. Ὅπως λέγει θαυμάσια ὁ ἅγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός: «Καίει γὰρ ὁ πεπρακτωμένος σίδηρος, οὐ φυσικῶ λόγω τὴν καυστικὴν κεκτημένους ἐνεργεῖαν, ἀλλ' ἐκ τῆς πρὸς τὸ πῦρ ἐνώσεως τοῦτο κεκτημένους».

γ) Τέλειος Θεὸς ἢ τέλειος Ἄνθρωπος

Ἐπομένως ἂν θὰ θέλαμε νὰ συνοψίσουμε τὴν ὀρθόδοξη θέση θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι λόγω γεννήσεως ἐκ τοῦ Πατρὸς, τῆς ἴδιας οὐσίας μετὰ ἐκεῖνον, δηλ. Θεός, ἔχων ὅλα ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ πλην τῆς ἀγεννησίας, καὶ εἶναι πάλιν, λόγω γεννήσεως τοῦ ἐκ τῆς Μαρίας, τῆς ἴδιας οὐσίας μετὰ ἐκείνην δηλ. ἄνθρωπος, ἔχων ὅλα ὅσα ἔχει κάθε ἄνθρωπος, πλην τῆς ἁμαρτίας. Ἔτσι ὁ Χριστὸς εἶναι θεᾶνθρωπος, μετέχων δηλ. τόσο στὴ θεότητα ὅσο καὶ στὴν ἀνθρωπότητα. Τὸ ὅτι εἶναι ταυτόχρονα καὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος αὐτὸ τοῦ δίδει τὴν δυνατότητα

να μᾶς σώζει, γιατί ὁ Χριστὸς γεφυρώνει τὴν ἀπόσταση ἀνάμεσα σὲ γῆ καὶ οὐρανό, γίνεται ὁ «ἔνσαρκος λόγος» ποὺ καμμία φύση τοῦ δὲν ἀλλοιώνεται, οὔτε συγχέεται μετὰ τὴν ἄλλη. Ἡ Ἐκκλησία ὁμολογεῖ τὸν Χριστὸ τέλειο Θεὸ καὶ τέλειο ἄνθρωπο, ποὺ ὑποστασιάζει τὴ φύση τοῦ μετὰ τῆς ἐνεργειῆς του, ποὺ καὶ αὐτὲς εἶναι δύο, θεία καὶ ἀνθρώπινη. Ὁ μονοθελητισμὸς καὶ ὁ μονοενεργητισμὸς εἶναι χριστολογικὲς αἱρέσεις, γιατί μία μόνο θέληση ἢ μία μόνο ἐνεργεῖα τοῦ Χριστοῦ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σημαίνουν καὶ μία μόνο φύση. Καὶ μία μόνο φύση σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔγινε ἄνθρωπος, δὲν προσέλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύση, ἄρα δὲν τὴν ἔσωσε, μιὰ καὶ «τὸ ἀπρόσληπτον καὶ ἀθεράπευτον».

Βλέπουμε, λοιπόν, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ διδακτικὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ἀπλῶς θεωρίες, ποὺ μπορούμε εἴτε νὰ ἀγνοοῦμε, εἴτε νὰ ἀρνούμεθα. Οἱ συνέπειες ἀπὸ τὴν παραδοχὴ τους ἢ τὴν ἀρνήσή τους εἶναι κολοσσιαῖες. Ἄν ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ὅπως εἶναι τέλειος Θεός, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν σωζόμεθα. Δὲν ἔχουμε τὸν πρωτότοκόν μας, δὲν ὑπάρχει γιὰ μᾶς τὸ ὑπόδειγμα ζωῆς. Ὁ Χριστὸς εἶχε δύο θελήσεις, θεία καὶ ἀνθρώπινη καὶ δύο ἐνεργεῖες, θεία καὶ ἀνθρώπινη. Ἀλλὰ ὑπέταξε τὴν ἀνθρώπινη θέληση καὶ ἐνεργεῖα στὴ θεία, ὄχι ἔνεκα τῆς τελειότητός τῆς, ἀλλὰ ἔνεκα τῆς καλῆς χρήσεως τῆς ἐλευθερίας του, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἔκανε ὁ πρῶτος Ἀδάμ. Ὁ δεῦτερος Ἀδάμ ὑπέταξε μετὰ τὴν προσωπικὴ του ἐλευθερία τὸ θέλημα τῆς ἀνθρώπινης φύσης τοῦ στὴ θεία, δίνοντάς μας ἔτσι τὴν δυνατότητα νὰ τὸν μιμηθοῦμε.

Καὶ πάλιν ἀκόμη: μιλάμε γιὰ σάρκωση καὶ ἐνανθρώπιση τοῦ Θεοῦ, ὄχι γιὰ θεοποίηση τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλα τὰ τῆς ἀνθρώπινης φύσεως προσλήφθηκαν ἀπὸ τὸ Χριστό. Ἡ ἀνθρώπινη φύση προσφέρθηκε νὰ σαρκωθῆ, μετὰ τὴν συγκατάθεση τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Γι' αὐτὸ καὶ σώζεται. Ὁ Θεὸς δὲν βιάζει κανένα ἀπολύτως.

ΓΑΜΟΣ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΑΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ*

Του κ. Ἀλέξανδρου Μ. Σταυροπούλου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἐπίσκεψη ὀνομάτων

Μιλώντας για ποιμαντικές προοπτικές για τὸ γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια ἀναφερόμαστε σὲ μιὰ διάσταση βασικῆς πτυχῆς τῆς Ποιμαντικῆς τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Ποιμαντικῆς Γάμου καὶ Οἰκογενείας. Τί εἶναι ὁμως Ποιμαντική, ποιὸ εἶναι τὸ ἔργο της; Τί εἶναι Ποιμαντικὴ Γάμου καὶ Οἰκογενείας; Τί μπορεί νὰ σημαίνει, τί ἐπιδιώκει; Ἄς ὑπευθυμίσουμε κάποιους ὀρισμούς.

Ἔργο τῆς Ποιμαντικῆς στὴν οὐσία της εἶναι ἡ συγκρότηση τῆς Μιᾶς Ποίμνης ὑπὸ τὸν Ἕνα Ποιμένα ἢ με ἄλλα λόγια ἡ οἰκοδόμηση τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἡ Ποιμαντικὴ σύμφωνα με τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἶναι συνάμα τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν. Ἡ προσπάθειά της ἔγκειται στὸ νὰ ὀδηγήσει «τὸ πολυτροπώτατον καὶ ποικιλώτατον ζῶον» πού εἶναι ὁ ἄνθρωπος, στὴ μοναδικὴ Ποίμνη ὑπὸ τὸν Ἕνα Ποιμένα, νὰ τὸν ἐντάξει, δηλαδή καὶ νὰ τὸν συνάξει στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι σύναξη καὶ κοινωνία Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Ἡ Ποιμαντικὴ Γάμου καὶ Οἰκογενείας οὔτε λίγο οὔτε πολὺ ἐπιδιώ-

κει τὴν περιχώρηση τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, τὴ σύναξή της μέσα στὴ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ μικρὴ Ἐκκλησία, ὅπως χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἱερὰ παράδοση ἢ οἰκογένεια, καλεῖται ν' ἀνοίχτει στὶς διαστάσεις τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας. Νὰ καλλιεργήσει, δηλαδή, τὴν ἐνότητα, τὴν ἀγιότητα, τὴν καθολικότητα καὶ τὴν ἀποστολικότητα, γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας πού θὰ τὴν κάνουν ν' ἀναπτυχθεῖ σὲ ὅλα τα μήκη καὶ τὰ πλάτη καὶ νὰ βρεῖ τὸ στίγμα της καὶ νὰ γίνει θεολογικὸς τόπος, κατοικητήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος. Παράλληλα καλεῖται νὰ γίνει τόπος καρποφορίας τῆς ἀγάπης, γι' αὐτὸ ὁ γάμος ὀνομάζεται καὶ «μυστήριον ἀγάπης», μιᾶς ἀγάπης πού γίνεται τελειότερη καθημερινά.

Οἱ δύο ἔννοιες, μικρὴ ἐκκλησία καὶ μυστήριον ἀγάπης στοιχειοθετοῦν γενικὲς γραμμὲς κατευθύνσεως καὶ σήματα πορείας γιὰ τὸν δρόμον πού

βαδίζουν στὸν γάμον τους δύο ἄνθρωποι ὥστε, ὅπως λέει καὶ ὁ ποιητὴς, «ῶμον τὸν ῶμον οἱ δύο μαζί ν' ἀντέχουνε τὸ βάρος ἀπὸ τὰ μελλούμενα» (Ὀδυσσεὺς Ἑλύτης). Αὐτὰ τὰ μελλούμενα εἶναι πού ἀνησυχοῦν, τὸ μέλλον γενέσθαι.

Μ. Στεφανάτου – Πρέκα: Περιστερία.

* Εισήγηση στὸ πλαίσιο τῆς Β' Διημερίδας τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς γάμου, οἰκογενείας, προστασίας παιδιοῦ καὶ δημογραφικοῦ προβλήματος, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος με θέμα: Γάμος καὶ Οἰκογένεια: διαπιστώσεις καὶ προοπτικὲς, στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 5-6 Νοεμβρίου 2004 στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης.

Μεταξύ παραδόσεως και έκσυγχρονισμού

Τί προοπτικές, λοιπόν, υπάρχουν σήμερα για το γάμο και την οικογένεια αύριο σε σχέση με το χθές και κατά συνέπεια ποιές είναι ή πρέπει να είναι οι ποιμαντικές προοπτικές, οι δυνατότητες, δηλαδή για πρόοδο και έπιτυχή άσκηση Ποιμαντικής στους χώρους αυτους;

Η έλληνική οικογένεια, όπως δείχνουν πρόσφατες κοινωνικές έρευνες, αναζητάει την ταυτότητα της μεταξύ παραδόσεως και έκσυγχρονισμού. Οι σύγχρονες δυτικές αξίες αντιδιαστέλλονται και συνυπάρχουν με το όραμα ζωής και τις αξίες της έλληνορθόδοξης παράδοσης και ζωής. Ο θεσμός της οικογένειας, όπως και ο θεσμός της Έκκλησίας φαίνεται να είναι από τους πιό άνθεκτικούς σύμφωνα με τις έρευνες.

Η συμβουλευτική πρόταση της Όρθοδόξου Θεολογικής Παραδόσεως απέναντι στα προβλήματα (διαζύγια, υπογεννητικότητα, βία, ναρκωτικά, μονογονεϊκές οικογένειες κ.ά.) αλλά και τις μεταλλαγές, που αντιμετωπίζει ή σύγχρονη έλληνική οικογένεια φαίνεται να είναι πολύ σημαντική και πολλοί την αναζητούν.

Οι γενικές αυτές διαπιστώσεις δεν μας έφησυχάζουν. Όφείλουμε με μεγάλη προσοχή να έγκύψουμε στα αναλυτικά στοιχεία που μας προσφέρουν οι διαπιστώσεις-εύρήματα που προέρχονται είτε από δημοσιογραφικές πληροφορίες ή συστηματικές έπιστημονικές έρευνες για τομείς του γάμου και του οικογενειακού βίου στην Έλλάδα και στο έξωτερικό. Υπάρχουν χίλια-δυό έρεθίσματα που κατακλύζουν καθημερινά τον άνθρωπο σε θέματα γάμου και οικογενείας. Αυτά τα έρεθίσματα δεν πρέπει να παραμείνουν φωτογραφικά στιγμιότυπα που χάνονται αλλά να μετατραπούν σε ποιμαντικά έρεθίσματα για ανάληψη ποιμαντικών πρωτοβουλιών.

Τέτοιες πρωτοβουλίες ασφαλώς πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη το γενικό κλίμα και το πλαίσιο αναφορής μέσα στο οποίο αναπτύσσεται και ζει ο σύγχρονος άνθρωπος. Όχι μόνο αυτά που επικρατούν στην έλληνική κοινωνία αλλά και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές κοινωνίες και τον κόσμο όλόκληρο. Η παγκοσμιοποίηση είναι μια πραγματικότητα που ζούμε και θέλοντας και μη ή ζωή μας έγγράφεται σ' αυτά τα δεδομένα. Οι καταστάσεις γάμου και οικογενείας καταγράφονται σ' αυτήν την νέα κατάσταση του κόσμου.

- Δεν μπορούμε για παράδειγμα να μην υπολογίσουμε το οικονομικό πλαίσιο της σύγχρονης ζωής και την αυξανόμενη άνεργία όταν θα παρτρύνουμε τους νέους να παντρευτούν ή αφού παντρευτούν το πόσα παιδιά θα κάνουν.

- Το γεγονός ότι οι νέοι μεταθέτουν την τέλεση γάμου σε μεγαλύτερη ηλικία λόγω σπουδών ή επαγγελματικής αποκατάστασης θέτει ζητήματα ως προς τις προγραμμαίες σχέσεις τους αν ληφθεί μάλιστα υπόψη το περιρρέον κλίμα μιας σεξουαλικής έλευθεριότητας που επικρατεί.

- Πώς όμως να μη σκεφθούμε και τα προβλήματα ως προς την γονιμότητα με την μετάθεση από τη γυναίκα του γάμου σε μεγαλύτερη ηλικία; Οι νέοι μας προβληματίζονται για το πότε, για το πόσα παιδιά θα κάνουν και για τον τρόπο προφυλάξεώς τους όταν θέλουν να αναβάλουν ή να μην κάνουν άλλα παιδιά.

- Άλλά διερωτώνται και για το ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν και στην κοινωνία και μέσα στο γάμο και την οικογένεια. Για το πώς θα μοιραστούν τις ευθύνες στις λειτουργίες που καλείται ή οικογένεια να πραγματοποιήσει (άγωγή των παιδιών, οικογενειακός προϋπολογισμός).

- Τι θα πεί ισότητα των δύο φύλων στην έργασία και στην οικογένεια; Τι θα πεί άγωγή παιδιών από τον πατέρα, την μητέρα, τους γονείς όταν υπάρχουν άλλοι τόσοι φανεροί ή άφανείς παιδαγωγοί; Άλλά τί σημαίνει πατρότητα ή μητρότητα όταν προκύπτουν νέες μέθοδοι υποβοηθήσεως της γονιμότητας;

- Ποιά είναι ή βαθύτερη ουσία της σεξουαλικής συννεύσεως των ζευγαριών; Σκοπός είναι ή τεκνογονία; Άλλος, άλλοι σκοποί; Πώς θα συνδυασθεί ή εύφροσύνη με τη σωφροσύνη; Γνωρίζουμε όλοι, και οι πνευματικοί καλύτερα παντός άλλου, τα κρυφά ή τα φανερά δράματα που παίζονται χωρίς διεξόδους πολλές φορές. Πολλές φορές νεώτερα και μεγαλύτερα ζευγάρια προβληματίζονται για το πώς μπορούν να βιώσουν την πνευματική ζωή μέσα στο γάμο και στις πιό οικείες σχέσεις.

- Ποιές οι σχέσεις των νέων παιδιών και ζευγαριών με τους γονείς τους; Θα δέχονται την οικονομική βοήθεια και τη στήριξη των μεγαλύτερων; Πόσο όμως έξαρτημένοι και πόσο έλεύθεροι μπορούν να αισθάνονται;

- Άλλά και οι γονείς διερωτώνται γιατί να είναι υποχρεωμένοι να βοηθάνε τα παιδιά τους αφού αυτά

παντρευτούν και να μεγαλώνουν τα έγγονια τους υπηρετώντας μια δεύτερη γονεϊκή θητεία τώρα μάλιστα που μειώνεται και η στρατιωτική θητεία.

- Ζώντας σε έναν πολυπολιτισμικό και πολυθρησκευτικό κόσμο, όπως τείνει να μετατραπεί και η ελληνική κοινωνία σε μικρότερο ίσως βαθμό από άλλες κοινωνίες, θα αντιμετωπίσουμε τέτοιου τύπου μικτούς γάμους, όπως αντιμετωπίζουν οι ορθόδοξοι της διασποράς. Πόσο έτοιμοι είμαστε να δια φωτίσουμε ή να ποιμάνουμε νέους που σκοπεύουν να κάνουν μια τέτοια ένωση;

- Πόσο είμαστε επίσης έτοιμοι να ποιμάνουμε οικογένειες χωρί γάμο (ελεύθερες συμβιώσεις) ή που έχουν προχωρήσει σε πολιτικό γάμο ή γάμους χωρίς οικογένεια (παιδιά) ή τεχνολογία εκτός γάμου και όχι μόνο από άγαμες μητέρες, αλλά και από γυναίκες που επιδιώκουν παιδιά χωρίς σύντροφο ή ακόμη και όμοφυλοφίλους που επιδιώκουν τεκνογονία ή και υιοθεσία. Ήδη βρίσκονται καθ' όδον και στον ευρωπαϊκό ορίζοντα τέτοιες κατατάσεις που μόλις αναφέραμε και έχουν τεθεί ανάλογα ερωτήματα και σε εκπροσώπους του πολιτικού μας κόσμου.

Η προοπτική των προοπτικών

Τί σκοπεύει να κάνει για όλα αυτά και πολλά άλλα η Έκκλησία; Πώς θα τα αντιμετωπίσει επιτυχώς; Ποιές οι ποιμαντικές της προοπτικές;

Άσφαλως δεν μπορείτε να περιμένετε απαντήσεις αυτή τη στιγμή στα τεθέντα ερωτήματα και τους προβληματισμούς που αναφέρθηκαν. Μπορούν να λεχθούν πολλά. Θα μπορούσαμε, όμως, να δοῦμε, ποιές άλλες προοπτικές διαθέτει η Έκκλησία, πέρα από εκείνες τις συγκεκριμένες ποιμαντικές ενέργειες που θα προκύψουν από τις διαπιστώσεις μας.

Και αυτές οι προοπτικές φανερώνονται όταν παίρνουμε μια απόσταση από αυτό που θέλουμε να δοῦμε για να το δοῦμε καλύτερα, να αντιληφθούμε όλες τις πιθανές διαστάσεις σαν σε φακό ευρυγώνιο. Να μην κολλήσουμε δηλαδή στα πράγματα. Αυτό μπορεί να σημαίνει και μία οπισθοχώρηση χωρίς υποχώρηση για να πάμε πίσω στα βασικά (Back to the Basics - B to B), στα μετόπισθεν, δηλαδή, εκεί όπου υπάρχουν εφόδια για να ανεφοδιασθούμε. Είναι η αναζήτηση ενός «πᾶστώ» για να αντικρίσουμε τα πράγματα με το όραμα και το σχέδιο ζωής για το γάμο και την

οικογένεια που διαγράφει ο Θεός και προβάλλει η Έκκλησία. Μια άλλη δηλαδή προοπτική των προοπτικών. Το θίξαμε προηγουμένως, όταν μιλήσαμε για το γάμο και την οικογένεια ως μικρή έκκλησία και μυστήριο αγάπης.

Η Έκκλησία μπορεί, βέβαια, στην πορεία της να υιοθέτησε και σχήματα του παρελθόντος και να τα ανανέωσε αλλά οι δύο αυτές έννοιες είναι ή σταθερά της, ή προ-οπτική στην οποία προσβλέπει. Αυτή συνιστά ένα δυναμικό πρότυπο για το γάμο και την οικογένεια, ή οποία με αγάπη ανοίγεται και οικοδομείται στις διαστάσεις της Μεγάλης Έκκλησίας.

Η οικογένεια, σαν μικρή Έκκλησία μεταβάλλεται σε μεταμορφωμένη οικογένεια, όπως και η Έκκλησία μεταβάλλεται σε μεταμορφωμένο κόσμο, και αποτελεί, μικροβασιλεία αυτή, σημάδι της Βασιλείας του Θεού, και μοιάζει ένας χώρος υποδοχής που στολίζεται από παλιούς και καινούριους θησαυρούς που παίρνουν σ' αυτόν τον χώρο τη θέση τους, και που εμείς σαν καλοί οικοδοστές τους διευθετούμε καταλλήλως και αναλόγως (πρβλ. Ματθ. 13, 52).

Η ύπαρξη ενός δυναμικού μοντέλου, που εκ των προτέρων και κατ' αρχήν αποκλείει τη στατικότητα, θα μᾶς βοηθήσει ν' αποφύγουμε τον πειρασμό να υποτάξουμε το σημερινό γάμο και την οικογένεια και να τους περιχαρακώσουμε σ' ένα «μοντέλο παραδοσιακά ορθόδοξο». Τέτοιο μοντέλο προφανως δεν υφίσταται που θα μπορούσε να εφαρμοσθεί ευκαιρως - άκαιρως και θα ήταν παρακινδυνευμένο να το αναζητήσουμε. Πράγματι, θα υπήρχε κίνδυνος να επιβάλουμε στην οικογενειακή ζωή δικά μας προκατασκευασμένα καλούπια που θα της στερούσαν την ποικιλία και τη φρεσκάδα. Για την ανάπτυξη ενός δυναμικού μοντέλου ορθόδοξης οικογένειας πολύ θα βοηθούσε το να προσεγγίσουμε εκφάνσεις παραδοσιακής ορθόδοξου οικογενειακής ζωής με την ποικιλία των εκδηλώσεών της. Παράλληλα βοηθάει ή σκέψη, ότι και στον άλλο τρόπο χριστιανικής ζωής που είναι η ζωή της παρθενίας επικρατεί και εκεί ποικιλία μορφών και ασκήσεως. Και εδώ, λοιπόν, στο γάμο προέχει ή ποικιλία στην ενεργοποίηση των χαρισμάτων και ή αντίληψη αυτού του γάμου ως χαρίσματος. Αυτή ή αντίληψη μάλιστα κεντρίζει και προωθεί προς αυτή την κατεύθυνση την επίκαιρη δημιουργική ανάπτυξη των ταλάντων που ελάβαμε και κατέχουμε.

Μελλονύμφων... άποτυπώματα

Άποτύπωση έρευνας σέ μελλονύμφους τής Ι. Μ. Φθιώτιδος βάσει έρωτηματολογίου

Του κ. Τριαντάφυλλου Κ. Μπολτέτσου

Κάθε φορά πού διενεργούμε μία ψυχοκοινωνική έρευνα, ψάχνουμε κυρίως νά βρούμε τά στοιχεία εκείνα, πού θά μās βοηθήσουν νά ανακαλύψουμε τó χαρακτήρα μιās περιοχής καθώς και τών ανθρώπων, πού τήν συναποτελούν.

Σκοπός, τής δικής μας, μικρής έρευνας – σύμφωνα και μέ τó ευρύτερο πλάνο λειτουργίας του προγράμματος «Προετοιμασία Μελλονύμφων» στό πλαίσιο λειτουργίας ενός Κέντρου Γάμου και Οικογένειας, όπως περιγράφεται μέ σαφήνεια από τόν Καθηγητή τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνων και Συνεργάτη του Κέντρου Γάμου και Οικογένειας τής Ι. Μ. Φθιώτιδος κ. Άλ. Σταυροπούλου, στό βιβλίο του «Ποιμαντική Γάμου και Οικογένειας πρό τών πυλών του 21ου αιώνα» – είναι νά ανασύρουμε στην έπιφάνεια τις παραμέτρους, πού θά μās είναι χρήσιμες για τή λειτουργία του Κέντρου Γάμου και Οικογένειας, τής Ι. Μ. Φθιώτιδος.

Τέτοιες χρήσιμες παράμετροι είναι:

ή αντιμετώπιση τής λειτουργίας ενός εκκλησιαστικού Κέντρου Γάμου και Οικογένειας, ή θρησκευτική ευαισθητοποίηση τών κατοίκων, ή οικονομική κατάσταση τους, ή κοινωνική στάθμη τών περισσοτέρων, ή κοσμοθεωρία τους, δευτερευόντως, τά ενδιαφέροντά τους.

Η μέθοδος πού ακολουθήσαμε είναι αυτή τών Έρωτηματολογίων. Η ομάδα στόχευσης ή όπως ονομάζεται στην τεχνική όρολογία, τό «target group», είναι μελλονύμφοι, πού έχουν εκδώσει Άδεια Γάμου και ήλικιακά έντοπίστηκαν νά είναι από

18 έως 46 έτών. Τó έρωτηματολόγιο περιέχει έρωτήσεις «προφίλ» και έρωτήσεις ειδικότερου ενδιαφέροντος. Όταν λέμε έρωτήσεις «προφίλ» στην περίπτωση μας έννοούμε τόν δείκτη μόρφωσης του έρωτούμενου, τήν ήλικία του, καθώς και τó χρονικό διάστημα πού βρισκόταν σέ άρραβώνα.

Η έρευνα διεξήχθη κατά τó χρονικό διάστημα Μαρτίου - Άπριλίου του 2004 (περίοδος τών σαράντα ήμερών πριν από τó Πάσχα του 2004, πού λόγω τής νηστείας δέν τελούνται γάμοι). Ός τρόπος δράσης έπιλέχθηκε ως ό πλέον πρόσφορος, ή διανομή τών έρωτηματολογίων τή στιγμή πού οι μελλονύμφοι έρχονταν στό Γραφείο Γάμων τής Ι. Μητροπόλεως, προκειμένου νά «βγάλουν» τήν σχετική Άδεια. Στή συνέχεια τó συμπλήρωναν στό σπίτι τους και μās τó έδιναν κατά τήν τελετή έπίδοσης Άδειών, από τόν Σεβ. κ. Νικόλαο, λίγες ήμέρες πριν τó Πάσχα.

Τó έρωτηματολόγιο ήταν άνώνυμο και ό κεντρικός του στόχος ήταν νά βοηθηθεί τó κέντρο Γάμου νά έκπληρώσει τήν άποστολή του, νά βρίσκεται, δηλαδή, κοντά στους μελλονύμφους και νεόνυμφους τής Ι. Μ. Φθιώτιδος.

Συμπληρώθηκαν 29 έρωτηματολόγια από ισάριθμα μελλονύμφα ζευγάρια, από τó σύνολο τών 45 ζευγαριών, δηλαδή σέ ποσοστό από τó 64,44% τών έρωτώμενων. Άλλά άς δούμε τά δεδομένα μας.

Ός προς τά γενικά στοιχεία έξετάσαμε τήν ήλικία του γαμπρού και βρέθηκαν:

5 άνδρες από 26 μέχρι 29 έτών (17,9%), 17 άνδρες από 30 μέχρι 35 έτών (60,7%), και

6 άνδρες από 40 μέχρι και 46 ετών (21,4%).

Έρευνώντας την **ήλικία της νύφης** βρήκαμε: 9 γυναίκες από 18 μέχρι και 25 ετών (32,1%), 12 από 26 μέχρι και 30 ετών (42,9%), και 7 από 31 μέχρι και 35 ετών (25%).

Η **διαφορά ηλικίας** μεταξύ των ζευγαριών που προκύπτει είναι: **συνολικά 3 ζευγάρια** (10,7%), **μέχρι τρία χρόνια διαφορά 6 ζευγάρια** (21,4%), **μέχρι έξι χρόνια διαφορά 8 ζευγάρια** (21,4%), **μέχρι εννέα χρόνια διαφορά 5 ζευγάρια** (21,4%), **μέχρι δεκατρία χρόνια διαφορά 6 ζευγάρια** (21,4%),

Από αυτούς **μεγαλύτερη ή νύφη είναι μόνο σε ένα ζευγάρι και μόνο κατά ένα χρόνο.**

Ός προς τις **γραμματικές γνώσεις** του γαμπρού: 1 δήλωσε **αγράμματος** (μέχρι Β' Δημοτικού), 2 ήταν **απόφοιτοι Δημοτικού**, 7 **Γυμνασίου**, 11 είχαν **τελειώσει το Λύκειο** (και απ' αυτούς 6 και κάποιο ΙΕΚ), 7 **άνδρες βρέθηκαν Πτυχιούχοι της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.**

Ός προς τις **γραμματικές γνώσεις της νύφης**: 1 δήλωσε **αγράμματη**, 3 ήταν **απόφοιτοι Δημοτικού**, 3 **Γυμνασίου**, 13 είχαν **τελειώσει το Λύκειο** (και απ' αυτές δύο και κάποιο ΙΕΚ), 8 **γυναίκες βρέθηκαν Πτυχιούχοι της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.**

Ός προς τη **διάρκεια του άρραβώνα**: 9 ζευγάρια είχαν **έως ένα χρόνο**, 5 **δύο χρόνια**, 1 **δύο και μισό**, 5 **τρία χρόνια**, **ενώ 2 είχαν πέντε χρόνια**, 1 **έφτα χρόνια** και 1 **έννέα χρόνια.**

Στή συνέχεια, στο δεύτε-

ρο μέρος, διατυπώνονταν τρεις **ερωτήσεις** οι οποίες έπρεπε να απαντηθούν **ξεχωριστά** από το γαμπρό και **ξεχωριστά** από τη νύφη. Οι ερωτήσεις αυτές ήταν:

1. Ποιά είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίσατε πριν από το γάμο;

Οι **άνδρες** κατέγραψαν τα εξής: **Οικονομικό πρόβλημα**, **πρόβλημα εργασίας**, **δεν υπήρχε άνθρωπος να τον νοιάζεται και να τον κάνει να πιστέψει στο γάμο**, **συμβίωση**, **έλλειψη χρόνου**, **απώλεια γονιών**, **δημιουργία σπιτιού**, **διάφορα έξοδα.** [Συνοπτικά:

Γάμος στην Αθήνα του 19ου αιώνα. Χαλκογραφία του L. Dupré (1825).

Προβλήματα Οικονομικά, Έργασιακά, Σχέσεων και Συμβίωσης, Χρόνου, Οικογενειακά].

Οι **γυναίκες** απάντησαν τὰ ἐξῆς: Οικονομικές δυσκολίες, ὄχι σημαντικά προβλήματα παρὰ μόνο τὴν προσαρμογὴ τοῦ τρόπου ζωῆς σ' ἓνα κοινὸ πλαίσιο, νὰ γνωρίσει ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, στὶς δύσκολες στιγμές δὲν ὑπῆρχε ἄνθρωπος νὰ τὴν στηρίξει, ἀποδοχὴ τοῦ συζύγου ἀπὸ τοὺς γονεῖς (γαμπρὸς 40 ἐτῶν, 12 χρόνια διαφορά), ἡ συμβίωση καθὼς ἀλλάζουν ὅλα στὴ ζωὴ, ἔλλειψη ἐπικοινωνίας, οἰκονομικά καὶ ἐργασιακὸς φόρτος, δουλειὰ καὶ δημιουργία σπιτιοῦ, ἄγχος, ἐργασία, πρόβλημα ἀλκοολισμοῦ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ἀνδρα, τὸ ὁποῖο λύθηκε (9 χρόνια ἀρραβῶνα), ἄγχος πῶς θὰ τὰ καταφέρω μετὰ τὸ γάμο στὶς ὑποχρεώσεις. [Συνοπτικά: Προβλήματα Οἰκονομικά, Έργασιακά, Σχέσεων καὶ Συμβίωσης, Ψυχολογικά, Οἰκογενειακά].

2. Τί περιμένετε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μετὰ τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ Γάμου γιὰ τὴ νέα σας ζωὴ;

Οἱ **ἄνδρες** κατέγραψαν τὰ ἐξῆς: Ψυχολογικὴ ὑποστήριξη, νὰ εἶναι κοντὰ σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας, νὰ εἶναι κοντὰ στὴν οἰκογένεια, συμπαράστατης σὲ κάθε βῆμα καὶ στὶς δύσκολες στιγμές, τὴν εὐλογία τῆς, πνευματικὴ καθοδήγηση προκειμένου νὰ ἀντιμετωπιστοῦν τὰ νέα δεδομένα τῆς ζωῆς, ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ στήριξη, νὰ συμβουλευεῖ γιὰ τὸ καλῦτερο, θεία φώτιση καὶ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση, διαρκὴ συμπαράσταση καὶ φιλικὴ ἀντιμετώπιση, ἐνημέρωση γιὰ τὸ νέο ρόλο τῶν ζευγαριῶν στὴν κοινωνία, βοήθεια ὅταν παραστεῖ ἀνάγκη, κάτι καλῦτερο ἀπὸ ὅ,τι πρὶν ἀπὸ τὸ γάμο. [Συνοπτικά: Προσδοκίες Ψυχολογικές (συμπαράσταση, ὑποστήριξη), Πνευματικές (καθοδήγηση), Ἐνημερωτικές (σεμινάρια)].

Ἐνῶ οἱ **γυναίκες** απάντησαν τὰ ἐξῆς: Ψυχολογικὴ ὑποστήριξη, συμπαράσταση καὶ ἀγάπη, καθοδήγηση σύμφωνα μὲ τὸ

νόμο τοῦ Θεοῦ, προστασία τοῦ Θεοῦ, νὰ σταθεῖ δίπλα παρέχοντας ἠθικὴ καὶ ψυχολογικὴ στήριξη, νὰ βοηθήσει νὰ ἔλθει τὸ ζευγάρι στὴ Λαμία κοντὰ στοὺς γονεῖς ποὺ τοὺς ἔχουν ἀνάγκη λόγῳ ἀσθενείας, καταφύγιο στὶς δύσκολες ὥρες, σεμινάρια συμπεριφορᾶς στὸν ἔγγαμο βίον, νὰ προσεύχεται γιὰ τὰ νέα ζευγάρια νὰ περάσουν μιὰ ἡρεμὴ ζωὴ χωρὶς προβλήματα, θεία φώτιση, νὰ εἶναι κοντὰ καὶ νὰ συμβουλευεῖ, τὴν εὐλογία, πνευματικὴ καθοδήγηση, στήριξη, ἐπικοινωνία, νὰ ἀποτελεῖ στήριγμα καὶ νὰ δίνει δύναμη. [Συνοπτικά: Προσδοκίες Ψυχολογικές (συμπαράσταση, ὑποστήριξη), Πνευματικές (καθοδήγηση), Ἐνημερωτικές (σεμινάρια)].

3. Τί θὰ θέλατε νὰ σᾶς προσφέρει τὸ Κέντρο Γάμου καὶ Οἰκογένειας τῆς Μητρόπολός σας;

Οἱ **ἄνδρες** κατέγραψαν τὰ ἐξῆς: Οἰκονομικὴ βοήθεια καὶ ἐργασία, χρήσιμες συμβουλές καὶ λύσεις σὲ διάφορα θέματα, συμβουλές σὲ οἰκογενειακὰ θέματα, συμβουλές γιὰ ὁμαλὴ οἰκογενειακὴ συμβίωση, ὅ,τι καὶ νὰ μᾶς δώσει θὰ ἴναι καλοδεχούμενο, διαλέξεις μὲ συζητήσεις σχετικὰ μὲ τὴν διαπαιδαγώγηση τῶν παιδιῶν, ὑποστήριξη καὶ συμβουλές σὲ δύσκολες στιγμές, συμβουλή καὶ ψυχολογικὴ στήριξη, βοήθεια, ὑποστήριξη καὶ συμβουλή, οἰκονομικὴ ἐνίσχυση καὶ ἠθικὴ στήριξη, συμβουλευτικὴ μέσῳ τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων ποὺ διαθέτει, σεμινάρια γιὰ τὸ γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια ὅσο πιὸ συχνὰ γίνεται, τὴ συμβουλή σὲ προβλήματα κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἔγγαμου βίου, ἓνα ταξίδι ἀναψυχῆς, ὑποστήριξη ἠθικὴ καὶ ψυχολογικὴ, ὅ,τι μπορεῖ νὰ προσφέρει, συμπαράσταση. [Συνοπτικά: Ἐπιθυμίες Οἰκονομικές, Έργασιακές, Συμβουλευτικές, Ψυχολογικές (συμπαράσταση, ὑποστήριξη), Πνευματικές (καθοδήγηση), Ἐνημερωτικές (σεμινάρια)].

Ἐνῶ οἱ **γυναίκες** απάντησαν τὰ ἐξῆς: Συμπαράσταση, βιβλία σχετικὰ μὲ τὸ γάμο καὶ

τήν κοινωνική ζωή, στοργή και φροντίδα, στήριξη στη νέα ζωή, στήριξη αν του συμβεί κάτι κακό, ταξίδι αναψυχής (όπως και ο γαμπρός), οικονομική στήριξη, να διοργανώνει σεμινάρια που να αφορούν στο γάμο και στην οικογένεια όσο πιο συχνά γίνεται, να δίνει λύσεις όπου υπάρχει πρόβλημα, οικονομική ενίσχυση, ήθικη υποστήριξη, συμπαράσταση όταν την χρειαστούν, τις συμβουλές του, την ήθικη και πνευματική υποστήριξη, ψυχολογική υποστήριξη σε κάποιες ιδιαίτερες στιγμές της ζωής, διάφορες έκδηλώσεις και συζητήσεις που θα αφορούν στη νέα ζωή και στην διαπαιδαγώγηση των παιδιών, δεν ξέρει τις δραστηριότητες του Κέντρου και θα φροντίσει να ενημερωθεί ώστε να βοηθηθεί ή οικογένειά τους, να είναι κοντά στην οικογένεια, να προσφέρει πληροφορίες συμβουλές και να αποτελεί μια βάση να στηρίζονται και να συζητούν διάφορα θέματα, βοήθεια στη νέα μητέρα. [Συνοπτικά: Έπιθυμίες Οικονομικές, Έργασιακές, Συμβουλευτικές, Ψυχολογικές (συμπαράσταση, υποστήριξη), Πνευματικές (καθοδήγηση), Ένημερωτικές (σεμινάρια, συζητήσεις, βιβλιογραφία).

Στο τρίτο και τελευταίο μέρος του ερωτηματολογίου έπρεπε από κοινού οι μελλοντικοί να απαντήσουν σε μία ερώτηση πολλαπλής επιλογής με *ναι* (N) ή *όχι* (O) στην πρόταση-θέση:

(*) **Για σάς ο γάμος είναι:**

1. *Μυστήριο* NAI 26 ζευγάρια (ποσοστό 89,6%).
2. *Κοινωνική Υποχρέωση* NAI 4 ζευγάρια (ποσοστό 13,8%).
3. *Το τέλος της ελεύθερης ζωής* NAI 5 ζευγάρια (ποσοστό 17,2%).
4. *Η αρχή μιας νέας ζωής* NAI 22 ζευγάρια (ποσοστό 75,9%).
5. *Κάτι άλλο;* (όπου έπρεπε να δηλώσουν το τί) πρόσθεσαν 9 ζευγάρια (ποσοστό 31%).

Στο κάτι άλλο συμπληρώθηκε: Δέσμευση αγάπης, απόκτηση παιδιών, να ζεις μαζί με τον άνθρωπο που αγαπās, παιδιά, περισσότερα οικονομικά προβλήματα, ή συνένωση δύο ανθρώπων, κοινή πορεία ζευγαριού και, κυρίως, δημιουργία οικογένειας.

Άξιζει να σημειώσουμε πώς αυτό που είχαμε εκτιμήσει με θεολογικά κριτήρια ως την πληρέστερη και προτιμότερη απάντηση όρισμού του Γάμου (*Μυστήριο και Αρχή μιας νέας ζωής*) –χωρίς, βέβαια, να φανεί αυτή στο έρωματολόγιο– διατύπωσε, όπως φαίνεται από τα πιο πάνω ποσοστά, ή συντριπτική πλειονότητα των ερωτώμενων.

Πιστεύουμε πώς αξίζει να υπογραμμίσουμε ότι το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο πέρα από την υποχρεωτική λιτότητα που έπρεπε να έχει, ώστε να συμπληρωθεί εύκολα και ευχάριστα –την ίδια στιγμή μάλιστα που δεν υπήρχε ή δυνατότητα έκτακτων επεξηγήσεων από τα στελέχη του Κέντρου Γάμου, καθώς συμπληρώθηκε κατ' οίκον–, είχε την ίδια φιλοδοξία, που έχουν πολλά εκπαιδευτικά ερωτηματολόγια. Πέρα, δηλαδή, από τη γνωστοποίηση της άποψης του ζευγαριού προς τα έξω, παράλληλα επιθυμητή είναι αυτή ή πρόκληση του προβληματισμού και ή καταγραφή της σκέψης και της γνώμης του να οδηγήσει σε συνειδητοποίηση από τον ίδιο τον μελλοντικό κάποιον έννοιων και δεδομένων και, ταυτόχρονα, καταλήγοντας ό ένας στη διατύπωση των «πιστεύω» του, να δηλώσει, να συζητήσει και να αποκαλύψει στο μέλλοντα σύζυγό του αυτές του τις πεποιθήσεις.

Πολλά, όμως, τέτοια ερωτηματολόγια και ψυχοκοινωνικές έρευνες οφείλουν να γίνουν στην περιοχή μας, ως περιοχή δραστηριοποίησης ενός Κέντρου Γάμου και Οικογένειας, ιδιαίτερα, μάλιστα, από τη στιγμή που εφαρμόζει, με την εύλογία της Έρας Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, το πιλοτικό πρόγραμμα Πρετοιμασίας Μελλονύμφων.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΓΝΩΣΕΩΣ

Όχι, δέν ἔκαμες λάθος, ἀγαπητὲ ἀναγνώστη, οὔτε πρόκειται για τυπογραφικὸ σφάλμα. Ὅλοι ἔχουμε ἀκούσει για τὴν σοβαρὴ πάθηση τοῦ ἀντισμοῦ κατὰ τὴν ὁποία πάσχει ἡ ἐπαφὴ τοῦ ἀσθενοῦς μετὸ περιβάλλον του. Κατὰ τὴν ὁποία αὐτὸς κινεῖται καὶ μιᾶ χωρὶς νὰ νοιάζεται για τὰ πρόσωπα ποὺ βρίσκονται κοντὰ του, ἴσως καὶ μὴ ἀντιλαμβανόμενος τὴν παρουσία τους.

Ποιά σχέση, λοιπόν, μπορεῖ νὰ ἔχει αὐτὴ μετὰ τὰ θέματα Λατρείας τὰ ὁποία συζητοῦμε τὸν τελευταῖο καιρὸ; Πολλή, ἐφ' ὅσον Λατρεία σημαίνει *κοινωνία*. Κοινωνία μετὸν Θεὸ καὶ μετὸς ἀδελφούς μας. Ἐπίσης σημαίνει *διακονία*, δηλαδή ἐπίγνωση ὅτι βρίσκομαι ἐδῶ για συγκεκριμένη ὑπηρεσία, ἡ ὁποία μοῦ ἀνατέθηκε ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὲς οἱ λέξεις-κλειδιά κρίνουν καὶ τὴ σημερινὴ κατάσταση τῶν ἱεροψαλτικῶν μας ἀναλογίων. Δυστυχῶς τὸ θέμα τοῦ σημερινοῦ μας σημειώματος ἀφορᾶ κατὰ τὸ πλεῖστον στοὺς θεωρούμενους καλοὺς ψάλτες.

«Καλοὺς» βεβαίως μετὴν τεχνικὴ ἔννοια, διότι ἄλλα εἶναι τὰ κριτήρια τῆς Λατρείας: ὅποια καὶ τὰ κριτήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ἡ Λατρεία ἀποτελεῖ φανέρωση καὶ πραγμάτωσή της. Τί νόημα καὶ ποιά ἀξία ἔχει μιὰ ψαλμωδία ποὺ δέν φανερώνει ταπεινὴ διακονία, ποὺ δέν προάγει ἐνότητα καὶ κοινωνία; Πρόκειται για ψαλμωδία ποὺ δέν «μυρίζει» Ἐκκλησία, δέν μαρτυρεῖ Ἐκκλησία.

Ἄν θέλουμε νὰ εἶμαστε ἐντιμοὶ μετὸν ἑαυτὸ μας ὀφείλουμε νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι στὴν πλειονότητά τους τὰ ἀναλόγια μας ἔχουν ἀλωθεῖ ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴ ἐπίδειξη. Οἱ ναοὶ μας πλεον προσλαμβάνουν «καλλιτέχνες» οἱ ὁποῖοι δίνουν τὸ ρεσιτάλ τῆς δεξιότητάς τους. Μερικοὶ ναοὶ σὲ πανηγύρεις μετακαλοῦν ἐκτάκτως «σπουδαιότερους καλλιτέχνες» προκειμένου νὰ δημιουργήσουν ἀτμόσφαιρα (ἢ ἀπλῶς νὰ αὐξήσουν τὰ ἔσοδά τους). Τὸ γεγονός πῶς ἡ ἀτμόσφαιρα ποὺ δημιουργεῖται προσομοιάζει μετὴν τοῦ νυκτερινοῦ κέντρου δέν φαίνεται νὰ ἀπασχολεῖ κανένα.

Εἰς τί συνίσταται ἡ αὐτιστικὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἀναλογίου, δηλαδή ἡ ἄρνηση τῆς κοινωνίας μετὸ Σῶμα; Κατ' ἀρχὴν, στὴν ἀπάνθρωπη χρῆση τῶν μεγαφῶνων ἡ ὁποία ἀνακόπτει κάθε ἀπόπειρα αὐτοσυγκέντρωσης καὶ ἀπολύει στοὺς τέλους

τοὺς πιστοὺς καταπονημένους ἀντὶ ἀναπαυμένων. Δεύτερον, στὶς συζητήσεις καὶ φωνασκίες μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ ἀναλογίου οἱ ὁποῖοι λημονοῦν ποὺ βρίσκονται καὶ ἀποσποῦν τὴν προσοχὴ τῶν πιστῶν μετὶς συνευνοήσεις τους. Τρίτον, στὴν παντελὴ ἀδιαφορία για ἕνα εὐλογο χρονικὸ ρυθμὸ, οὔτε ἀγχώδη καὶ κακοποιοῦντα τὰ ἱερὰ λόγια, οὔτε ράθυμο καὶ καθυστεροῦντα νὰ ἀπαντήσῃ στὸν λειτουργό, γεγονὸς ποὺ εὐνοεῖ τὴν διάσπαση τῆς προσοχῆς. Τέταρτον, στὴν σκόπιμη μεταβολὴ τοῦ ρυθμοῦ τοῦ τροπαρίου ἂν ἄρχισε νὰ τὸ συμβάλλει καὶ ὁ πιστὸς λαός, ἀκριβῶς για νὰ μὴν μπορέσει νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ ἀναδειχθεῖ ἔτσι ἡ μονωδία τοῦ «καλλιτέχνη» (δαίμονικῆς ἐμπνεύσεως ἀπομόνωση, πράγματι). Πέμπτον, στὴν ἐπιλογὴ ὅποιων ἀργῶν «μαθημάτων» ἀρέσουν στὸν προεξάρχοντα, ἀνεξαρτήτως τῆς ὥρας, τῆς κοπώσεως τοῦ ἐκκλησιασματος, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀρθίων, κ.τλ. Ἐκτον, στὴν ἐκτέλεση ἀργῶν «παδικῶν» μελῶν κατὰ τὶς πανηγύρεις,

ὅ,τι ἀκριβῶς χρειάζεται για νὰ ἀποξενωθοῦν καὶ νὰ ἀγανακτήσουν πιστοὶ ποὺ δέν ἐκκλησιάζονται τὸν ἄλλον καιρὸ ποὺ ἡ Λατρεία τῆς πανηγύρεως ἔπρεπε νὰ τοὺς «γλυκάνει» ἱεραποστολικά ὥστε νὰ τὴν ἀγαπήσουν. Ὅγδοον, στὴν σχεδὸν ὀλοκληρωτικὴ ἀπουσία τους ἀπὸ τὴ Θεία Κοινωνία μετὴν ὁποία ὑποδηλώνουν ὅτι ἀγνοοῦν πλήρως τὴ ὑπηρετοῦν. Καὶ ὁ θλιβερός κατάλογος μπορεῖ νὰ συνεχισθεῖ ἐπὶ μακρόν.

Θὰ ἦταν τὸ τελευταῖο ποὺ ἔπρεπε νὰ συμβῆ τὸ σημεῖωμα τοῦτο νὰ δημιουργήσῃ διαμαρτυρίες ἱεροψαλτῶν. Πρῶτον, διότι ἔχω γνωρίσει καὶ ἐκλεκτοὺς (μετὶς ἐκκλησιαστικὰ κριτήρια) ψάλτες, μερικοὶ τῶν ὁποίων εἶναι φίλοι μου. Δεύτερον, διότι κάποια ἀπὸ τὰ παραπάνω τὰ ἔχω διαπράξει καὶ ἐγὼ ὡς λαϊκός, ὅταν σὲ ἀγρυπνίες προσέθετα ὅ,τι μοῦ ἄρεσε (ἀγνοώντας τὰ πρόσωπα τῶν καταπονημένων πιστῶν, τὰ ὁποῖα –τί συμβολικό!– δέν μποροῦσα νὰ δῶ μέσα στοὺς σκοτάδι). Τρίτον, διότι τοῦτο τὸ σημεῖωμα ἀπευθύνεται βασικὰ στοὺς ἀδελφούς κληρικοὺς καὶ ὄχι στοὺς ψάλτες.

Μετὰ αὐτὸ ἐννοῶ ὅτι χρειαζόμαστε βαθειὰ αὐτοκριτικὴ καὶ μετάνοια. Ἄν δέν μποροῦμε νὰ κάνουμε χριστιανούς οὔτε τοὺς ψάλτες μας (ἢ δέν μποροῦμε νὰ κάνουμε ψάλτες τοὺς πραγματικοὺς χριστιανούς), τί εἶδους ἱεραποστολικὴ μαρτυρία ἐλπίζουμε νὰ μεταφέρουμε μέσα στὸν ὑπόλοιπο κόσμο;

Τὸ αὐτιστικὸ ἀναλόγιο

Τοῦ Πρωτοπρσβύτερου
κ. Βασίλειου Θερμοῦ

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

Ἀρχιμανδρίτης Ἰωσήφ Μάντης

Ὁ Ἡλίας Μάντης γεννήθηκε τὸ 1912 στὰ Μαντέικα. Σὲ παιδική ἡλικία παρουσίασε ἐπιληψία. Ἡ μητέρα του ἔταξε νὰ τὸν ἀφήσει μερικές ἡμέρες στὴν Ἱ. Μ. Βαρσῶν παρακαλώντας τὸν Ἅγιο Νικόλαο γιὰ τὴ θεραπεία του.

Δώδεκα ἔτων ἦταν τότε ὁ Ἡλίας. Ἡ ζωὴ κοντὰ στοὺς μοναχοὺς τοῦ ἄρεσε τόσο πού ὅταν πῆγε ἡ μητέρα του νὰ τὸν πάρει ἀρνήθηκε νὰ τὴν ἀκολουθήσει. Ἐπέμενε μὲ τόση θερμὴ πού οἱ πατέρες τῆς Μονῆς ἀποφάσισαν νὰ τὸν κρατήσουν γιὰ ὅσο διάστημα θὰ ἤθελε τὸ παιδί, ἀσφαλῶς μὲ τὴ συγκατάθεση τῶν γονιῶν του. Τὴ φροντίδα, τὴν προστασία καὶ τὴν κατὰ Θεὸν παιδεία του ἀνέλαβε ὁ ἐνάρετος Ἱερομόναχος π. Παρθένιος Ἀντωνόπουλος, διακεκριμένος μουσικοδιδάσκαλος, κοντὰ στὸν ὁποῖο μαθήτευσαν οἱ περισσότεροὶ ἱεροψάλτες τῆς περιοχῆς.

Τὸ παιδί παρέμεινε στὸ Μοναστήρι καὶ τὰ χρόνια πέρασαν. Μιὰ ἡμέρα ἐκδήλωσε τὴν ἀπόφασή του νὰ μείνει ἐκεῖ γιὰ πάντα, νὰ γίνεῖ μοναχός. Ἡ ζωὴ καὶ ἡ συμπεριφορὰ του συμμαρτυροῦσαν στὴν ἐπιθυμία του. Τὴν κουρὰ ἔκανε ὁ τότε ἡγούμενος Γερμανὸς Παπαδόπουλος. Ἐλαβε τὸ ἱσάγγελο σχῆμα καὶ ὀνομάστηκε Ἰωσήφ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦ εὐσχήμονος βουλευτοῦ, καὶ εἰς μνήμην τοῦ μακαριστοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς Ἰωσήφ Κολλιμπούλου.

Ἐπάκουος καὶ σεμνὸς ζοῦσε τὴν κατὰ Θεὸν πολιτεία μὲ προσευχὴ καὶ νηστεία καὶ σκληρὴ χειρωνακτικὴ ἐργασία στὰ χωράφια καὶ τὰ ποιμνία τῆς Μονῆς. Πέρασε, ὅπως ὅλοι οἱ Μοναχοὶ τῆς Μονῆς τὴν σκληρὴ δοκιμασία τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς. Ἐζῆσε τὸν φρικτὸ καὶ μαρτυρικὸ θάνατο τοῦ ἡγουμένου Γερμανοῦ. Τὸ σπου-

δαιότερο, ὅμως, εἶναι ὅτι ὁ π. Ἰωσήφ ἀξιώθηκε θαυματουργικὰ νὰ θεραπευτεῖ ἀπὸ τὸν ἐν Ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Νικόλαο τὸν Θαυματουργὸ ἀπὸ τὴν φοβερὴ ἀσθένεια τῆς ἐπιληψίας. Ὁ ἴδιος ἐδιηγείτο τὰ περιστατικὰ μὲ αὐτὰ τὰ λόγια περίπου:

«Ὅταν ἔγινα, ἀδελφέ μου, μοναχός, συνέχισε τὸ φοβερὸ σαράκι τῆς ἀρρώστιας νὰ μὲ βασανίζει. Ἐκεῖ πού ἤμουν καλὰ ἐπεφτα κατὰ γῆς καὶ δὲν καταλάβαινα τίποτα. Μὲ μάζευαν οἱ ἄλλοι. Κι ἂν ἤμουν στὸ Μοναστήρι πάει καλά. Ἄν, ὅμως, ἤμουν στὶς δουλειές ἔξω ἀπὸ τὴ Μονὴ τὰ πράγματα ἦταν δύσκολα. Πολλὲς φορές μὲ βοήθησαν οἱ τσοπάνηδες ἀπὸ τὰ γύρω χωριά καὶ ἄλλοτε συνερχόμενι μόνος μου, μὴ γνωρίζοντας πόσην ὥρα ἤμουν κατὰ γῆς. Πολλὲς φορές κινδύνεψα νὰ πεθάνω.

**Εὐχαριστοῦμε τοὺς πατέρες
τῆς Ἱ. Μ. Βαρσῶν γιὰ τὰ στοιχεῖα**

Γονάτισα μπροστά στον Άγιο Νικόλαο και με δάκρυα τον παρακάλεσα να με κάνει καλά. Δεν άποκαμα να προσεύχομαι. Και μία μέρα πάλι με βρήκε το κακό. Με σήκωσε κάποιος καλός άνθρωπος. Έκλαιγα άσταμάτητα. Έπεσα να κοιμηθώ. Τότε είδα πώς βάδιζα λυπημένος στο δρόμο για το Μοναστήρι. Τα μάτια μου έτρεχαν βρύσες. Σε μία στιγμή απάντησα έναν ιερέα με γένι κοντό και γαλήνια όψη. Με σταμάτησε. Γειά σου, πάτερ, μου είπε. Γιατί κλαΐς; Κλαίω γιατί είμαι άρρωστος βαρεία, γέροντα, του αποκρίθηκα και άρχισα να του έξιστορω το βάσανό μου. Σώπασε, πάτερ, από σήμερα θα γίνης καλά μου είπε τότε εκείνος. Ποιός είσαι, γέροντα; άπόρησα. Είμαι ό Νικόλαος, μου άπάντησε. Το πρωί όταν μπήκα στο ναό το βλέμμα μου έπεσε

σε μία εικόνα του Άγιου Νικολάου. Συνεπαρμένος αντιλήφθηκα ότι ήταν ό ίδιος που έβλεπα τή νύχτα στον ύπνο μου. Αυτή ή εικόνα είναι τώρα στο Έγουμενείο τής Μονής.

Δέν άρρώστησε ξανά από τότε ό π. Ίωσήφ, ούτε από τήν έπιληψία ούτε κι από κάποια άλλη άσθένεια.

Τό 1960 ό τότε Μητροπολίτης Μαντινείας και Κυνουρίας Γερμανός (Ρουμπάνης) τον χειροτόνησε διάκονο και άργότερα πρεσβύτερο. Υπηρέτησε ευόρκως τήν Ί. Μονή του και όταν χρειάστηκε μεταφέρθηκε στην Ί. Μ. Γοργοεπηκούου Νεστάνης για να αναλάβει ως Έγούμενος, έως ότου μετατραπεί ή Μονή σε γυναικεία και παραδώσει στην ήγουμένη Εύβούλη.

Έφημέρευσε με ύπακοή στον έκάστοτε Μητροπολίτη και Έγούμενο, σε πολλές ένορίες (Μηλιᾶς, Παλαιοπύργου, Ψηλής Βρύσης, Νεοχωρίου). Για τήν άφοσίωσή του στην Έκκλησία, τον Μοναχισμό, τή Μονή του, τήν ταπείνωση και τήν άπλότητά του ό μακαριστός Μητροπολίτης Θεόκλητος (Φιλιπαῖος) τον προεχείρησε σε άρχιμανδρίτη. Έμεινε στις καρδιές των συμμοναστών του, των εύσεβων χριστιανών τής έγγυς είς τήν Ί. Μονήν περιοχῆς αλλά και τής εύρυτέρας ως κληρικός και μοναχός σεμνός και προσηνής, αύστηρῶν ήθῶν, με πάθος για τή λειτουργική ζωή. Άποτέλεσε με τις άπλές αλλά σοφές συμβουλές του στήριγμα αναρίθμητων πιστών και πολλοί βρήκαν πνευματική αναψυχή στο πετραχήλι του.

Ή έξόδιος Άκολουθία έψάλη στο Καθολικό τής Μονής προεξάρχοντος του Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας κ. Άλεξάνδρου. Συμμετείχαν ό Άρχιγραμματεὺς τής Ί. Συνόδου και προηγούμενος τής Μονής, σήμερα Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, ό Έγούμενος τής Μονής Άρχιμ. Μελχισεδέκ, οι άδελφοί τής Μονής, πολλοί κληρικοί τής Ί. Μητροπόλεως και πλήθος κόσμου.

Καλόγουστο, προσεγμένο, μεστό, άποκαλυπτικό. Μια άκόμη συστηματική και σεμνή δραστηριότητα του Συλλόγου Προστασίας Άγέννητου Παιδιού.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Του κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

ΝΕΟΙ: ΠΙΣΤΟΙ ΑΛΛΑ ΑΚΑΤΗΧΗΤΟΙ

Μία ενδιαφέρουσα έρευνα γνώμης μεταξύ νέων ηλικίας 15-29 ετών διεξήχθη από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από την έφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ της 26/5/2005 παραθέτουμε τα πορίσματα τα άφορωνα στην θρησκευτική πίστη και στον εκκλησιασμό: «Οι περισσότεροι νέοι στην Ελλάδα σήμερα (59,3%) εκκλησιάζονται μόνο στις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές. Από την άλλη πλευρά ένα αξιοσημείωτο ποσοστό (25%) δηλώνει ότι πηγαίνει στην εκκλησία τουλάχιστον μία φορά το μήνα. Ταυτόχρονα: α) οι νέες γυναίκες εκκλησιάζονται συχνότερα από τους άνδρες, β) οι δύο μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες (18-24 και 25-29) εκκλησιάζονται λιγότερο απ' όσο η μικρότερη (15-17), γ) όσοι προέρχονται από αγροτικές περιοχές εκκλησιάζονται συχνότερα από εκείνους των αστικών και δ) οι νέοι και οι νέες που διαμένουν με τους γονείς τους επισκέπτονται συχνότερα την εκκλησία σε σύγκριση με εκείνους που μένουν μόνοι/ες. Πάντως σχετικά με την πίστη των Ελλήνων σε ένα κεντρικό σημείο αναφοράς του Χριστιανισμού εν γένει, δηλαδή την ανάσταση των νεκρών, σχεδόν το ήμισυ (44%) δεν πιστεύει σε αυτό το βασικό αξίωμα της Ορθοδοξίας». Αυτό μας λέγει το δημοσίευμα και όμολογουμένως είναι ύψηλο το συνολικό ποσοστό (64,3%) των νέων μας που εκκλησιάζονται είτε συχνά είτε άραιά. Αυτό, όμως, που αξίζει να προσεχθεί ιδιαίτερος είναι το ποσοστό εκείνων που δεν πιστεύουν στην ανάσταση νεκρών, δηλαδή σε μια θεμελιώδη διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η έρευνα δείχνει ότι έχουμε νέους και νέες που πιστεύουν, αλλά είναι ακατήχητοι ή έστω έλλιπώς ενημερωμένοι.

Ίσως ή ποιμαίνουσα Έκκλησία πρέπει να δώσει μεγαλύτερο βάρος στην κατήχηση του ποιμνίου και ιδιαίτερος των νέων. Μήπως πρέπει ήδη από το κατώτερο κατηχητικό να γίνεται λόγος για τα βασικά δόγματα της Πίστεώς μας; Μήπως επί πλέον πρέπει να συνεχίζεται δια βίου και ή κατήχηση των ενηλίκων; Η έφεση των νέων ηλικιών προς την Εκκλησία είναι ένθαρρυντική, αλλά παραλλήλως καταδεικνύει και τις δυνατότητες και τις ευθύνες των κληρικών και των κατηχητών για περαιτέρω αξιοποίηση και έμβάθυνση του υγιούς θρησκευτικού συναισθήματος.

ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

Αν αποφασίσει κάποια ένορία να διοργανώσει ένα προσκυνηματικό ταξίδι στους Άγιους Τόπους, ή σε ένα μοναστήρι ή όπουδήποτε άλλο, πρέπει να φροντίσουν οι υπεύθυνοι για την ύπογραφή συμβολαίου με κάποιο ταξιδιωτικό γραφείο ή και ιδιώτη, ό οποίος είναι ό διοργανωτής ή ό τουριστικός πράκτορας. Οργανωμένο ταξίδι είναι κάθε ταξίδι που προσφέρεται από τουριστικά γραφεία, τα όποια λειτουργούν νομίμως, δηλαδή με σήμα του ΕΟΤ, υπερβαίνει τις 24 ώρες ή περιλαμβάνει διανυκτέρευση και συμπεριλαμβάνει δύο τουλάχιστον από τις ακόλουθες υπηρεσίες. Μεταφορά, διαμονή ή άλλες τουριστικές υπηρεσίες. Στο συμβόλαιο αυτό προσέχουμε να αναφέρονται όλες οι πληροφορίες που μας χρειάζονται, δηλαδή ό,τι έχουμε συμφωνήσει, όπως τον προορισμό μας, τα μέσα μεταφοράς, που θα μείνουμε, την τελική τιμή ή τις πρόσθετες έπιβαρύνσεις εάν υπάρχουν (π.χ. εισιτήρια σε Μουσεία κ.λπ.), τις έπι-

σκέψεις, έκδρομές κλπ. Πάντα φροντίζουμε να παίρνουμε αντίγραφο του συμβολαίου και απόδειξη πληρωμής για ό,τι πληρώνουμε. Έχουμε δικαίωμα παροχής έγγραφης για την καλή εκτέλεση της συμφωνίας που έχουμε κάνει, δηλαδή έχουμε το δικαίωμα να μας επιστραφούν άμέσως τα χρήματα που έχουμε καταβάλει σε περίπτωση άφερεγγυότητας ή πτωχεύσεως του τουριστικού πράκτορος ή του διοργανωτή του ταξιδιού. Για τυχόν καταγγελίες μπορούμε να καλοούμε τον τετραψήφιο αριθμό 1520 της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή. "Ας ευχηθούμε να μη χρειασθεί.

ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

Κρυμμένο μέσα σε περιβόλια και έλαιωνες είναι το έκκλησάκι των Μυροφόρων στο προάστιο Έγλυκάδα της Πάτρας. Είναι το μόνο που γνωρίζουμε στον έλλαδικό χώρο, το οποίο τιμάται στη μνήμη των Μυροφόρων γυναικών. Πρόκειται για τις γυναίκες, οι οποίες φρόντισαν τον Τάφο του Κυρίου και είχαν την εύλογία να ακούσουν πρώτες αυτές το άγγελμα της Αναστάσεως. Είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω εκεί την Θεία Λειτουργία κατά την ημέρα της πανηγύρεως, δηλαδή την δεύτερη Κυριακή μετά το Πάσχα. Προέστη και όμιλησε πολύ μεστά και κατανοητά ο Σεβ. Μητροπολίτης Πατρών κ. Χρυσόστομος, ήταν δέ έντυπωσιακός ο αριθμός των πιστών που είχαν κατακλύσει το Ναό και το μεγάλο προαύλιο. Οι ιερείς και οι επίτροποι είχαν ρυθμίσει όλες τις οργανωτικές λεπτομέρειες και έτσι έμειναν όλοι ευχαριστημένοι χωρίς να ταλαιπωρηθούν.

Είναι πραγματικά όμορφες οι στιγμές πνευματικής ανάτασης και ψυχικής ξεκούρασης που μας δίνουν τα πανηγύρια των ναών μας αυτή την περίοδο. Το τέλος της ανοίξεως και το καλοκαίρι ευνοούν την παραμονή στην ύπαιθρο και την προσέλευση των πιστών. Εύλογομένο καταφύγιο είναι ή Όρθόδοξη Ελλάδα, όπως την χαρακτήρισε ο μακαριστός Φώτης Κόντογλου. "Ας δοξάσουμε τον Θεό και ας την χαρούμε.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Τα μαθήματα των Κατηχητικών τελείωσαν λόγω των θερινών διακοπών, αλλά ας μην λησμονούμε ότι το καλοκαίρι τα παιδιά μας έχουν περισσότερο χρόνο για διάβασμα έξωσχολικών βιβλίων. Καθήκον των έφημερίων και των κατηχητών είναι να προτείνουν στα παιδιά τη μελέτη καταλλήλων βιβλίων ώστε να υπάρχει πολλαπλή ωφέλεια για την ψυχή και το πνεύμα. Η Άποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος και άλλοι ευσεβείς εκδότες έχουν εκδώσει πολύ ενδιαφέροντα βιβλία που μιλούν για Χριστό και Ελλάδα, για Όρθοδοξία και Παράδοση, για Άγίους και Ήρωες. "Ας βοηθήσουμε τα παιδιά μας να ξεδιψάσουν με πηγήν ύδατος άλλομένου εις ζωήν αιώνιον και ας τα καθοδηγήσουμε σωστά, χωρίς πίεση και καταναγκασμό, σε γόνιμες αναζητήσεις και σε εύλογομένα πνευματικά μονοπάτια. Δυστυχώς οι έρευνητες δείχνουν ότι πάνω από το 40% των νέων μας δεν έχουν σχέση με το βιβλίο. "Ας προσπαθήσουμε να μειώσουμε αυτό το ποσοστό. Και φυσικά δεν μας ενδιαφέρει το οποιοδήποτε βιβλίο, αλλά το καλό βιβλίο.

Οι δρόμοι του νερού. Όδοιπορικό θεραπευτικού τουρισμού στα Άγιασματά της Ελλάδας, Άρμος 2003.

Ά. Σταυροπούλου, Άγ. Βαλλιανάτου, Άρ. Σαραντουλάκου, Τριαν. Μπολτέτσου

Τέσσερις διακεκριμένοι επιστήμονες με σαφήνεια, γλαφυρότητα και ποιητικότητα, που είναι αισθητή σε όλο το κομψό και τόσο ενδιαφέρον αυτό πόνημα, αναλύουν στον άναγνώστη, σχετικό ή άσχετο, από την όπτική γωνία της λατρευτικής ζωής της Έκκλησίας τη σπουδαιότητα του νερού.

Άπό τον χημικό τύπο H₂O ως το «ό διψών έρχέσθω» της Άποκαλύψεως, σε καιρούς πνευματικής άνδρίας, που είναι αισθητή και στον πιο άνυποψίαστο πολίτη, ξεδιπλώνεται με συντομία αλλά πολύ παραστατικά ή σχέση του νερού με τη ζωή και τη διατήρησή της χάρη στην ύπαρξή του μέσα από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, τὰ Μυστήρια της Έκκλησίας, τους Πατέρες και τονίζεται ή μέσα από αυτό έκφραση της αγάπης του Θεού. Σημαντικό στοιχείο ή καταγραφή για πρώτη φορά των άγιασμάτων άνα τον Έλλαδικό χώρο και ή σαφής διατύπωση ότι πρόκειται για ύδατα που έχουν θαυματουργικές ιδιότητες, συνδεδεμένα με προστάτη άγιο, που ξεχωρίζουν τελείως από τις ιαματικές πηγές και είναι τελείως διαφορετικό θέμα. Ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο που άποτελεί χαρακτηριστική έφαρμογή του «σοφόν το σαφές», και το σύντομο άσφαλώς, που όμως προσφέρει μια πλήρη εικόνα του θέματος και χαρακτηριστικές φωτογραφίες.

I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

ΑΡΧΕΙΟ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΩΝ «ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΣΤΑΝΙΤΣΑΣ – ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΑΝΙΗΛΙΔΗΣ

Πατριαρχικός ναός Άγίου Γεωργίου, 5 Μαρτίου 1961

ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ό Θρασύβουλος Στανίτσας ύπήρξε ένας από τους κορυφαίους ιεροψάλτες του 20ού αιώνα. Με την μοναδική χρονική του άγωγή, το τέλει πάτημα των διαστημάτων και την έκπληκτική καλλωπιστική του έρμηνεία άφησε έποχή. Ό Νικόλαος Δανιηλίδης ύπήρξε σεμνός και ταπεινός έργατης του άναλογίου, ιδιαίτερα ύψίφωνος και με πολύ καλή έκτέλεση των όσων διδάχτηκε μέσα στον Πατριαρχικό Ναό.

Το Κέντρο Παραδοσιακών Μουσικών Έκδόσεων παρουσιάζει τον συγκεκριμένο ψηφιακό δίσκο που περιέχει την ζωντανή ήχογράφηση που έγινε την Β΄ Κυριακή των Νηστειών στις 5 Μαρτίου 1961 στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό, ήμέρα κατά την οποία τελέστηκε και ή χειροτονία του Μητροπολίτου Μύρων και νυν Εφέσου κ. Χρυσοστόμου. Η ήχογράφηση άρχίζει με τον στίχο «...Άπό άνθρωπου έως κτήνους...» έκ του πολυελαίου του Π. Πελοποννησίου «Δούλοι Κύριον...» σε ήχο πλ. α΄ είναι δέ και ή μοναδική φορά που έχουμε την έκτέλεση του στίχου από τον Θρασύβουλο Στανίτσα μέσα στον Πατριαρχικό Ναό.

Κάθε Άκολουθία στον Πατριαρχικό Ναό χαρακτηρίζεται από το άπλο και συνάμα μεγαλόπρεπο, από το ιεροπρεπές και κατανοητικό, από το σοβαρό και άπέριττο, από αυτό έν τέλει το άποκαλούμενο Πατριαρχικό ύφος. Αυτό άκριβώς το ύφος διατηρήθηκε άνόθευτο μέχρι των ήμερών του Θρασύβουλου Στανίτσα και ό Χρήστος Τσιούνης και το Κέντρο Παραδοσιακών Μουσικών Έκδόσεων μäs υπενθυμίζουν μέσα από τις ζωντανές ήχογραφήσεις με μία σειρά από ψηφιακούς δίσκους.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΠΑΡΑΛΥΣΙΑ:

Άπο τή σωματική στήν πνευματική θεραπεία (Κυριακή 31 Ιουλίου 2005)

Άρχιμ. Γεωργίου Χρυσοστόμου Πρωτοσυγκέλλου Ί. Μ. Βεροίας

«τέκνον, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Ματθ. 9,2)

Ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος μᾶς διηγείται τή θεραπεία ἑνός παράλυτου ἀνθρώπου· ἡ σωματική ἀσθένεια τόν ταλαιπωροῦσε, ὅπως ἄλλωστε συμβαίνει καί σέ κάθε ἄλλον ἀσθενῆ. Δέν εἶναι ἡ μοναδική φορά πού μνημονεύεται θεραπεία ἀρρώστου ἀπό τόν Χριστό. Οἱ εὐαγγελικές διηγήσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι πάμπολες. Ἐτσι, τὸ ἐντυπωσιακὸ σημεῖο δέν εἶναι τόσο τὸ θαῦμα, ὅσο ὁ ἐνθαρρυντικός λόγος τοῦ Ἰησοῦ γιὰ τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἀνθρώπου, προκαλώντας τόν σκανδαλισμὸ τῶν παρευρισκομένων ἐκπροσώπων τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου.

Ἐὰν λάβουμε ὑπόψη τὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι δίκαια σκανδαλίστηκαν οἱ γραμματεῖς. Εἶναι πραγματικά μεγάλο πλῆγμα στή συνείδηση τῶν ἀνθρώπων, πού ὑπηρετοῦν τήν ἠθική καί τοὺς νόμους τῆς, τὸ ἄκουσμα περὶ συγχώρεσης ἁμαρτιῶν. Γιὰ πολλοὺς ἀνθρώπους ἡ ἠθική ἐκφράζεται μὲ τὴ δικαιοσύνη. Κάτι τέτοιο δέν συμβαίνει, ὅμως, στήν Ἐκκλησία, γιὰ τὸν ἀπλό λόγο ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι δικαστήριο. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι νοσοκομεῖο καί ἰατρεῖο παθῶν, εἶναι φυσιοθεραπευτήριο πνευματικῶν παραλυσιῶν. Ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν, παράλληλα μὲ τὴν θεραπεία τῆς σωματικῆς παραλυσίας φανερώνει ὅτι ὁ Χριστὸς τελικὰ θεραπεύει τήν ἀνθρώπινη φύση στὸ σύνολό τῆς καί ὄχι ἀπλὰ τὴ συγκεκριμένη ἀσθένεια.

Ἡ παραλυσία τοῦ ταλαιπωροῦ ἀνθρώπου προέρχονταν ἀπὸ τὴν ἁμαρτία του καί ἦταν δίκαιη, κατὰ τὴ γνώμη τῶν γραμματέων, τιμωρία τοῦ Θεοῦ. Οἱ γραμματεῖς ἦταν γνώστες τοῦ νόμου. Καί ὁ νόμος αὐτὸς ἐπέβαλλε πολλές τιμωρίες σέ ὅσους τὸν ἀμφισβητοῦσαν καί τὸν παρέβαιναν. Ὁ Χριστὸς, κατὰ τὴ γνώμη τους, ἔκανε ζημιὰ στὸν νόμο, διότι συγχωρώντας ἁμαρτίες ἐμπόδιζε τὴν ἀπονομὴ μιᾶς δίκαιης τιμωρίας.

Μπορεῖ ἡ στάση αὐτὴ νὰ εἶναι παλαιά, ἐξακολουθεῖ πάντως νὰ ὑφίσταται καί στίς ἡμέρες μας. Πολλοὶ χριστιανοί, πού εἶναι συνδεδεμένοι μὲ τὴ ζωή τῆς Ἐκκλησίας, μὲ μεγάλη εὐκολία ρίχνουν τὸν λίθο τοῦ ἀναθήματος σέ ἐκείνους πού πέφτουν σέ μικρὰ ἢ μεγαλύτερα σφάλματα. Ἐκπροσωποῦν τὴν τάξη τῶν σύγχρονων φαρισαίων, ἔχοντας οἰκειοποιηθεῖ τὸ ἀποκλειστικὸ δικαίωμα τῆς κρίσης τοῦ Θεοῦ καί τὸ δικαίωμα ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης.

Καί σήμερα πολλοὶ βρίσκονται σέ πλάνη, ἰσχυριζόμενοι ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος, ἐπειδὴ τιμωρεῖ τοὺς ἄδικους καί ἐπιβραβεύει τοὺς καλοὺς. Εὐτυχῶς, ὅμως, δέν συμβαίνει αὐτό. Ἐὰν ἦταν ἔτσι τὰ πράγματα, θὰ ἦταν ἕνας κακός, ἕνας μοχθηρὸς Θεός, ἄρα ὄχι ἀγαθός, ἄρα ἀδύναμος Θεός.

Ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος, διότι στή ζυγαριὰ τῆς δικαιοσύνης Του ὑπάρχει ἰσορροπία ἀγάπης στοὺς εὐσεβεῖς καί στοὺς ἀσεβεῖς, διότι δέν ἀγαπᾷ τοὺς καλοὺς περισσότερο ἀπὸ τοὺς κακοὺς, διότι γιὰ Ἐκεῖνον δικαιοσύνη σημαίνει ἀπονομὴ ἀγάπης. Ὁ ἥλιος ποτὲ δέν στέλνει λιγότερο φῶς στοὺς τυφλοὺς ἀπὸ τοὺς ὑγιεῖς. Ἐτσι καί ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, φωτίζει ἐξίσου τοὺς ἀγίους καί τοὺς ἁματωλοὺς. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν κάθε ἄνθρωπο κατὰ πόσο θὰ ἀνταποκριθεῖ στή θεία ἀγάπη, ὥστε νὰ τὴ μετατρέψει ἀπὸ δῶρο Θεοῦ σέ προσωπικὸ βίωμα.

Ἡ θεραπεία τῆς παραλυσίας εἶναι τὸ λιγότερο πού κάνει ὁ φιλόανθρωπος Χριστὸς. Τὸ μεγαλύτερο δῶρο εἶναι ἀναμφίβολα ἡ θεραπεία τῆς ἁμαρτίας, διότι ἔτσι συμφιλιώνεται ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεό. Ὁ Χριστὸς θέλει νὰ μᾶς ἀναστήσει ἀπὸ τὴν πνευματικὴ μας παραλυσία, ὥστε νὰ πορευθοῦμε μιὰ καινούρια ζωή. Μιὰ τέτοια ζωή εἶναι ἡ πιὸ σίγουρη λύση στὸ πρόβλημα τῆς σωτηρίας μας.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Ίερων Μητροπόλεων

Ύπό την εκδήλωση για τη λήξη Ίεραποστολικού Έτους 2004-2005 στην Ί. Μ. Κερκύρας. Ο Σεβασμιότατος κ. Νεκτάριος απευθύνεται πρὸς τὰ παιδιά (Απρίλιος 2005).

Τὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν ἐπισκέφθηκαν, μεταξὺ ἄλλων, 52 ἱερεῖς τῆς Ί. Μ. Σταγῶν καὶ Μετεώρων συνοδευόμενοι ἀπὸ τὸν Σεβ. κ. Σεραφεῖμ (Απρίλιος 2005).

Στιγμιότυπο ἀπὸ τῆς λιτάνευσης τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου στὸ Προκόπι Εὐβοίας (Μάιος 2005).

Ἐκ 2000€ προσέφερε ὁ Ί. Ν. Ἁγίου Κωνσταντίνου Ν. Μάκρης σὲ 4 χρυσοὺς καὶ ἀργυροὺς παραολυμπιονίκες μας (Μάιος 2005).

Τοὺς ἀθλητὲς τῶν «Special Olympics» δέχτηκε ὁ Μακαριώτατος (Μάιος 2005).

Ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Μακάριος ἐπισκέφθηκε τοὺς μαθητὲς τοῦ Νηπιαγωγείου τῆς κωμόπολης Κερκίνης (Απρίλιος 2005).

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΛΩΣ ΕΚΛΟΣΕΩΝ Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.
Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - GREECE
ΤΗΛ. 210-7272253, FAX.: 210-7272251
ISSN 1105-7203

ΠΑΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τεκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.ΠΑΘ
Αριθμός Άδειας
4036

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355